

PEDAGÓGUS- FÓRUM

VI. évfolyam 2007. május 5. szám Ára: 15 korona

A Szlovákiai Magyar Pedagógusok
Szövetségének lapja

A közoktatás fejlesztését segítő együttműködésről

Május 3-án Dunaszerdahelyen a Vámbéry Alapiskolában az SZMPSZ Intézményvezetők Országos Társulásának tagjai, míg május 22-én Pozsonyban az SZMPSZ delegációja folytatott szakmai megbeszélést a Magyar Koalíció Pártja vezetésével. A tanácskozásokon mindkét fél részéről megfogalmazódott az igény a közoktatás fejlesztését segítő folyamatos együttműködésre.

Pék László

„Egy lángot adok, ápold, add tovább!”

Becsüljük meg a mindennapok egyszerű örömeit, amely lehet egy-egy jól elvégzett feladat, tiszta lelkiismeret, vagy akár tartalmas, meghitt baráti beszélgetés. A mosoly, a jó szó semmibe sem kerül – és szíveket nyit meg... „Egy lángot adok, ápold, add tovább!” idézte Reményik Sándor szavait Liszka Éva az Érsekújvári Területi Választmány elnöke a május 18-án tartott pedagógustalálkozón.

„Területi választmányunk megalakulása óta elsődleges feladatának tekinti a régió pedagógusainak szakmai fejlődését – mondotta beszé-

dében az elnök –, ahhoz azonban, hogy egy szervezet jól működjön, fontos a rendszeres partneri kapcsolattartás az alapszervezetek elnökeivel, a tagsággal, az alapiskolák igazgatóival, valamint az intézmények fenntartóival. Ebben az évben az új választmány ezt vállalta fő feladatául”.

Pénzes István

A tartalomból

Közös ügyünk és célunk érdekében együttműködést kérünk és ajánlunk	3-4
Alapiskolák és óvodák a szlovákiai magyar oktatásügy tükrében	5
A Magyar Koalíció Pártja és a Pedagógusszövetség tárgyalásáról	6
Anyanyelvi oktatásunkról	6
Néhány gondolat a tartalmi reform elé	7
A nyelvtanulásról és a nyelvtanításról	8
A magyarországi média és hazai napilapunk gyermekeinkre, ifjúságunkra tett romboló hatásáról	9-10
Tavaszi	10
Számvetés és jövőbetekintés	11
A munka Kassán sem állt meg	12
VI. VOX HUMANA Révkomáromban	13
„Míg élsz, mindig tanulnod kell.”	14
Módszertani nap a szövegértésről és szövegalkotásról	14
Pályázati felhívás a Pedagógusfórum főszerkesztői tisztségének betöltésére	14
Tananyagújítás diákjaink érdekében	15
Bolyai Nyári Akadémia – 2007	15
A Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége XVI. Nyári Egyeteme	16
Komáromi Nyári Egyetem 2007. július 9-14.	16
Rimaszombati Nyári Egyetem 2007. július 22 –27.	16
Kárpátaljai Nyári Kölcsey Pedagógusakadémia	17
IV. Jókai Mór vers- és prózamondó tábor	17
Matematikai-fizikai-csillagászati tábor	17
KINCSKERESŐK III	18
TUDOK	18
50 éves az úrkorszak	19
A Pázmány Alapítvány pályázati felhívása	19
Pályázati felhívás iskolabusz vásárlási hozzájárulásra	19
Szlovéniai magyar pedagógusok felvidéki tanulmányútja	20
Tankönyvek az elsősöknek	21
Szépen, helyesen, magyarul	21
A Szlovákiai Magyar Iskolák Labdarúgó Bajnoksága	21
Nagykaposiak sikere Oroszlányban	22
Maticza János, az utolsó molnárgazda emlékére	22
A reformokon már régen túl kellene lennünk	23
Valami csoda, ami itt történik	24

Pedagógusfórum

A Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetségének lapja
Megjelenik havonta, lapzárta minden hónap 12-én.

A kiadásért felel: Pék László

Tel., fax: 031/780 7928, e-mail: pek@szmps.sk

Szerkesztők: Hajtman Béla, Hrbáček Magda,

Pelle István, Szanyi Mária

e-mail: pedforum@szmps.sk

Szerkesztőség: Révkomárom

Cím: SZMPSZ, Villanytelep u. 2., P. O. BOX 49., 945 01 Komárno 1

Tel.: 035/77 14 755, fax: 035/77 14 756

e-mail: szmps@szmps.sk, honlap: www.szmps.sk

Engedélyezési szám: RP 17/2004

Tördelés: Czékus Péter. Nyomja: K-Print, Komárom

A lap támogatói:

Pázmány Péter Alapítvány

Az MK Oktatási Minisztériuma

Az SZK Oktatási Minisztériuma

Az SZK Kulturális Minisztériuma

Odaára

- üzenet pünkösdkor

Az Asztal énekében a lélek énekel

odaát, hol csillagdús nappalok

váltják a sort éjszakák nélkül,

s a hold sem vág keserves képet

Ott ülnek örök-egy Időben, kiknek

neve-kelléke csak az évszám, mellyel

könyvekben rejteződnék. Ha felnyílik

a zárt szem, és zúduló tömegárban

felerősödik egy-egy kiáltás -,

mintha hallanák

Halljátok! Már Vörösmarty nektek

küldte üzenetét égiek asztalához,

ahogyan mi is, akik

a jobbik részt választottuk

Szellemet súgjatok, érdekek helyébe

hadd lépne Lélek-járta valóság-érzet,

mely ellene mond végül

a képtelen hazugoknak, s az

ember arcát Isten-arcúvá tenné

önhazánkban.

Tóth Sándor

Közös ügyünk és célunk érdekében együttműködést kérünk és ajánlunk

A pedagógusok régóta vallják, hogy nemcsak a tanító felelős az oktatás sikerességért – tágabb értelmezés szerint: az oktatás színvonalának emeléséért és hatékonyságának fokozásáért a társadalom minden érintett szegmense felelős.

A mi esetünkben tehát a szlovákiai magyar nemzetiségi oktatás megmaradásához, illetve fejlesztéséhez pontosan kell ismernünk annak jelenlegi állapotát. Egyértelművé kell tennünk az oktatás fejlődését gátló háttértényezőket, és ezek működési mechanizmusát. A stratégiai célok teljesítéséért és az elérésükhöz szükséges feladatokért, a közös ügy, a közös cél eléréséért és annak megoldásáért minden érintettnek felelősséget kell vállalnia. Az önismeret fejlesztéséről, a felelősségtudatról, a komplexitásra való törekvésről, a együttgondolkodásról, a szlovákiai magyar szülőknek adandó egyértelmű információkról is szót kell ejtenünk. El kellene már végre érnünk, hogy a szlovákiai magyar szülő ne csak azért adja gyermekét magyar iskolába, mert ott magyar anyanyelvén szerezheti meg a tudást, hanem azért is, mert a magyar iskolában végzett munka minőségileg megalapozottabb tudást biztosít, mint a szomszédban lévő más tannyelvű iskola. Nem engedhetjük meg magunknak, hogy egy-egy magasabb beosztásban lévő vezető szubjektív döntése vagy éppen oda nem figyelése miatt az anyanyelvén tanuló diák s ezáltal a szülő hátrányos helyzetbe kerüljön.

Az eltelt évek során még mindig nem sikerült érvényt szereznünk a más országokban bevált, jól működő gyakorlatnak.

Pedig a problémák nem újkeletűek. Évtizedek óta ismerjük őket, beszélünk, vitatkozunk, tárgyalunk, cikkezünk, tanácskozunk róluk. Változást reméltünk a rendszerváltástól, de a helyzet csak romlott, hiszen fokozatosan felszámolódta a nemzetiségi iskolák háttérintézményei. Megszűnt a Pedagógiai Kutató Intézet és a helyette létesített Állami Pedagógiai Intézet struktúrájából már hiányzik a magyar tanítási nyelvű iskolák specifikus problémáinak,

feladatainak megoldására hivatott nemzetiségi főosztály, amely kidolgozta a specifikus tantárgyak tantervét, biztosította a többi tantárgy tantervének magyar nyelvre való lefordítását, koordinálta a tankönyvek bebiztosítását stb. Ugyanez történt a kerületi pedagógiai intézetek helyett létrejött kerületi módszertani központokkal. Azóta a magyar pedagógusok csak a Pedagógusszövetségtől kapnak szakmai, módszertani segítséget, hiszen egyetlen új módszertani központban sem létesült nemzetiségi osztály.

Az Oktatási Minisztérium átszervezése is eredménnyel zárult. A minisztérium új struktúrájában létezik ugyan egy nemzetiségi főosztály a regionális oktatás szekcióján belül, de ennek a főosztálynak szinte semmilyen hatásköre nincs. Állásfoglalásai, javaslatai, meglátásai ebben a struktúrában nem érvényesülhetnek. Valóban el kellene érnünk, hogy a minisztérium nemzetiségi főosztálya a mindenkor miniszter közvetlen irányítása alá tartozzon és vezetőjének adassék meg az őt megillető hatáskör. Azt is el kellene érnünk, hogy a nemzetiségi főosztály véleménye, állásfoglalása nélkül ne lehessen módosítani az iskolák hálózatát. Ugyanakkor ezt az osztályt csak a nemzetiségi oktatás specifikumaiból adódó feladatok megoldásával lehessen megbízni, de, azok megoldásában, a megoldáshoz vezető út megjelölésében az ő javaslata legyen mérvadó. Így valósulhatna meg például a középiskolák tanulmányi és képzési szakjaiban oktatott szaktantárgyak tankönyvellátása. Ezzel azt is kiküszöbölhetnénk, hogy a túlzottan drága és valóban ráfizetéses (és legtöbbször nem a legjobban sikerült) fordítások helyett a magyarországi szakképzésben használt tankönyvek kerülhetnének hivatalosan a középiskolások kezébe. A fordításra kiadott pénz töredékéért – kellő szakmai egyeztetés után, illetve a két állam által ratifikált bilaterális, kulturális és oktatásügyi szerződés értelmében a kiválasztott tankönyvek fölkerülhetnének az állami tankönyvlistára az alapiskolák alsó tagozatán immár hivatalosan használt tankönyvek mintájára. Azt vártuk, hogy a rendszerváltás után, de főként az Európai

Unióhoz való csatlakozásunkat követően megszűnik a vasmarkú centrális irányítás, lehullanak az eszmei válaszfalak, amelyek miatt addig fel sem merülhetett az az igény, hogy magyarországi tankönyv kerülhessen szlovákiai iskolába. Reméljük, hogy megszűnik az a gyakorlat, hogy hivatalosan csak az állam által jóváhagyott tankönyvekből lehet oktatni. Nemzetiségi oktatásügyünk szempontjából erre nagy hangsúlyt kell fektetnünk.

Vártuk és minden lehető módon segítettük az új, az európai színvonalú oktatásügyi törvény megalkotását, elfogadását, de csak a több mint húsz éves törvény sokadik módosítását kaptuk helyette és a két színt teljesen kész törvényjavaslatot, melynek megalkotásában szövetségünk is aktív szerepet vállalt, nem vettük figyelembe. Számatalan példa bizonyítja, hogy az iskolai intézmények önkormányzatok hatáskörébe való átsorolása felkészületlenül érte az önkormányzatokat. Nagy kár, hogy egy-egy önkormányzat nem igyekszik együttműködni a szakemberekkel a kistérségi együttműködés érdekében. Mindezen problémáktól eltekintve az oktatásügy még ilyen hatásfokú decentralizációját is sikerként könyvelhetjük el, hiszen nem az elvel van a legfőbb problémánk, hanem a következményeivel. Azzal a ténnyel is, hogy az iskolát – beleértve a napközi otthont és az iskolai étkezdét –, mely addig szerves egységként nagyon jól működött, az új jogi normák szétdarabolták, hiszen az oktatás pénzügyi biztosításáról szóló törvény értelmében az önkormányzat saját forrásaiból tartja fenn – mintegy eredeti hatáskörként – a napközit és az iskolai étkezdét, és átvitt hatáskörként állami dotációból üzemelteti az iskolát. Ennek következtében a legtöbb kisiskola jövője felett Damoklesz kardja függ, a teljesen osztott iskola igazgatója pedig naponta törvénysértést követ el, hiszen az iskola (tehát az állam) pénzből finanszírozza a napközi és az iskolai konyha rezsiköltségét, ugyanis az önkormányzattól kapott pénz a legtöbb esetben az alkalmazottak bérére sem

(Folytatás a 4. oldalon)

Közös ügyünk és célunk érdekében együttműködést kérünk és ajánlunk

(Befejezés a 3. oldalról)

elegendő. A fejkvótarendszer jelenlegi feltételek melletti bevezetését pedig végképp nem lehet sikertörténetként értékelni.

Országos probléma, hogy ez a rendszer – az oktatásügy legfőbb résztvevője – a tanuló, a gyermek érdekeit hagyja figyelmen kívül. Mindennaposává vált, hogy jóval 30 feletti tanulólétszámú osztályok sora nyílik minden típusú iskolában, hogy a középiskolákban formálissá vált a felvételi vizsga, teljesen fölösleges a Monitor típusú tudásszint felmérés, mert minden tanulót fel kell venni, hiszen pénzt hoz. Így nagyon nehezen lehet minőségi munkát végezni a középiskolában, de egyre nehezebb az alapiskolában is, hiszen a diáknak nincs miért tanulnia, bármilyen eredményt ér el, úgymint felveszik a választott középiskolában. Sajnos tényként fogadtuk el, hogy a legtöbb szakközépiskolában már nem is lesz felvételi vizsga, hogy az egyetemi tanulmányokra leginkább felkészítő gimnáziumok legtöbbször 1,5-1,6-os átlagig felvételi nélkül veszi fel a jelentkezőket. Ne áltassuk tehát magunkat: a törvények következtében az esetek nagyobb hányadában már végképp nem a minőség a legfőbb szempont.

Fontosnak tartom megjegyezni, hogy álszent módon még örülhetnénk is annak, hogy a gimnáziumba és az érettségivel végződő tanulmányi szakokra szinte minden jelentkezőt felvesz a középiskola, és ezáltal növekszik a magyar érettségizettek száma, de sajnos országos összehasonlításban ez az állítás is hamis. A statisztikai adatok ugyanis egyértelműen bizonyítják, hogy az 1989-2005 közötti időszakban szlovákiai, tehát országos átlagban 0,8 %-kal csökkent a magyar gimnazisták arányszáma, még annak ellenére is, hogy abszolút értékben a számuk közel duplájára emelkedett (3500-ról 6150-re), ám a szlovákiai növekedés üteme még ennél is nagyobb volt.

Lényegében hasonló tendencia érvényesül a szakközépiskolai képzésben is, tehát az érettségivel végződő szakokban növekszik a lemaradásunk, ám a szakmunkástanulóink arányszáma

a vizsgált időszakban szlovákiai összevetésben 3,3 %-ról 4,6 %-ra növekedett.

Az Iskolavezetők Országos Társulása a megalakulása, azaz 2005 óta az egyes régiókban szervezett szakmai megbeszéléseken feltárta a nemzetiségi oktatásügy jelenlegi helyzetét. A 2006-ban bekövetkezett kormányváltás után az új oktatásügyi miniszter munkalátogatáson fogadta a Pedagógusok Társulását és társulásunk elnökét. A miniszter úr többek között ígéretet tett arra is, hogy szövetségünk szakembereinek bevonásával létrehozza a nemzetiségi oktatásügy szaktanácsadójának testületét. Tény, hogy ez a testület létrejött, tagjait kinevezte a miniszter úr, csak hogy az általunk javasolt szakemberek helyett többségében olyan szlovák közegben élő és dolgozó pedagógusok segítik majd a tárca legfőbb vezetőjét, akik a szlovákiai magyar oktatásügy sajátos problémáiról, igényeiről semmit sem tudnak. Az ilyen jellegű döntések hűen jellemzik a jelenlegi helyzetet: Szlovákiában nem létezik olyan jogi norma, amely a nemzetiségeknek mint közösségnek országos szinten lehetőséget és megfelelő kompetenciákat biztosítana arra, hogy beleszóljanak saját jövőjük alakításába, nem létezik olyan jogi norma, amely a kormány tagjait arra kötelezné, hogy a készülő jogi normákat egyeztessék, az adott kisebbség által választott vagy delegált szakemberek alkotta testülettel megtanácskozzák. És így érkezünk el az oktatásügyi és kulturális öngazgatás lényegéhez. Mert csak féligazság az, hogy az iskolák önkormányzati hatáskörbe való átsorolásával Szlovákiában lényegében valósággá vált az oktatásügy valamilyen szintű autonómiája. A községek szintjén, tehát a legalsó szinten már valóban történt valami, de közösségünk szintjén, országos szinten a jövőt meghatározó kérdésekben napjainkban is nélkülünk születnek döntések – rólunk. Pedig Szerbiában, Magyarországon és más országokban is évek óta hatékonyan működnek a Kisebbségi Oktatási Tanácsok, és csak az egyetértő véleményük után léphetnek életbe a nemzetiségi oktatásügyet is érintő módosítások. Vétőjoguk megakadályoz minden szakszerűtlen, a kisebbség

érdekeit sértő változtatást. Tudatában vagyunk annak, hogy a kulturális és oktatásügyi öngazgatás eléréséhez hosszú és küzdelmes út vezet, sőt az is teljesen egyértelmű, hogy e cél elérésére a Pedagógusok Társulása egyedül képtelen.

Ez a gondolat fogalmazódott meg a Szlovákiai Magyar Pedagógusok XIII. Rozsnyói Országos Találkozásán, valamint szövetségünk választmányának legutóbbi ülésén is, hiszen mindannyiunknak tudatosítanunk kell, hogy a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetségének ezen a téren lényegében egyetlen stratégiai partnere van: a Magyar Koalíció Pártja. Együttműködést kérünk és ajánlunk, mert hisszük, hogy a Magyar Koalíció Pártja ugyanolyan szívósan, kitartóan és célratörően felvállalja a nemzetiségi regionális oktatásügy parlamenti képviselőjét, ahogyan tette azt a Selye János Egyetem létrehozásának küzdelmes, de sikert eredményező kiállításával. Lépésről lépésre meg kell tervezni közös munkánkat az MKP vezetésével és oktatási bizottságával. Szeretném hangsúlyozni, első feladatként azt kell elérnünk, hogy a közoktatás – a regionális oktatásügy – fontossági szempontból legalább olyan szerepet kapjon az MKP oktatáspolitikájában és egész parlamenti tevékenységében, mint a felsőfokú oktatás. El kell érünk azt is, hogy az oktatásügy kérdései megfelelő prioritást kapjanak az MKP alapszervezeteiben, illetve a helyi és a megyei önkormányzatok MKP-s képviselőinek napi munkájában. Mert közös ügyünkről van szó, közös stratégiánkról, közös célunkról még akkor is, ha a kiállítás nem kormányzati, hanem ellenzéki pozícióban valósul meg.

Bízom abban, hogy ezt a mai első közös megbeszélésünket egyre gyümölcsözőbb további tárgyalások követik, mert nemcsak a célunk, hanem a felelősségünk is közös.

Fibi Sándor, az IOT elnöke

(Elhangzott 2007. május 3-án Dunaszerdahelyen, az Intézményvezetők Országos Társulása Választmányának Tanácskozásán)

A modern társadalomban az iskola súlya és befolyása olyan mértékben megnövekedett, hogy vele mint a társadalmi lét és a személyes élet egyik legfontosabb összetevőjével, tényezőjével kell számolnunk. Az iskolának nemcsak tudás- és kultúráközvetítő szerepe van, hanem új értékeket is teremt, amelyeknek meghatározó szerepük van. Az iskola az egyén szempontjából a társadalmi életben való részvétel nélkülözhetetlen feltétele, hiszen a helyi, regionális, nemzeti és világkultúra szimbólumrendszere rendszeres tanulás nélkül elsajátíthatatlan. Pártos vagy pártsemleges jellegű-e az iskolapolitika? A nemzetközi sorskérdések esetében politikailag is, erkölcsileg is közmegegyezésre kellene törekednünk – tudjuk, hogy a jelenlegi kormányösszetételben ez nem könnyű.

Alapiskolák és óvodák a szlovákiai magyar oktatásügy tükrében

Mi a helyzet óvodáinkkal, iskoláinkkal?

Fenntartóik többnyire az önkormányzatok. Sajnos oktatási intézményeink, iskoláink gazdasági, jogi, szakmai alapfeltételeiktől megfosztva könnyen a helyi önkény áldozatává válhatnak. Több tapasztalat tanúsítja, hogy a buta hatalmaskodásnak igen gyakran az iskola, a pedagógus a célpontja – ilyen esetekben az iskola képtelen embernevelési feladatait ellátni, mert vagy becsületéért vagy pusztán fennmaradásáért küzd. Természetesen vannak olyan önkormányzatok is, de sajnos ez a kevesebb, ahol oktatási szakemberek is ülnek a testületekben és munkájukkal maximálisan segítik az oktatási intézményeket, iskolákat.

Létszámarányos finanszírozás – Magas létszámmal rendelkező iskolákban megfelelő, az alacsony létszámmal rendelkezőkben kevésbé jó, ugyanis ez a fajta finanszírozási rendszer mindenféleképpen beépíti az iskola működésébe a bizonytalanságot. A létszámingadozáshoz egy stabil, hosszú távra berendezkedő intézmény képtelen tanévenként igazodni. Nem lehet ugyanazt a jó pedagógust egyik évben elküldeni, másik évben felvenni.

A mi intézményeink kiemelt feladatuknak a csökkenő létszámú tanulóért folytatott harcot tekintik, hogy így elkerüljék a legfőbb rosszat, az iskolabezárást. Ez a kényszer az iskolákat szembefordítja egymással. Az iskolavezetés egyik legfontosabb feladata ma az intézményfinanszírozás legalább minimális szinten való biztosítása. Mindez az érdemi – oktató-nevelői – munkától von el értékes időt és energiát.

A nyolcéves gimnáziumok, illetve hatásuk az alapiskolákra. A nyolcéves gimnáziumokat két csoportba sorolnám: Az **első** csoport a csaknem kizárólag továbbtanulásra felkészítő **minőségelvű** iskola. A minőséget azonban – a tiszteletreméltó pedagógiai munka mellett – a jelentkező tanulók **minőségi** kiválasztásával érik el. A **második** csoportba a krónikus beiskolázási gondokkal küszködő vidéki kisgimnáziumokat sorolom. Fennáll a veszélye annak, hogy tönkretessék a körzetükhöz tartozó általános iskolai hálózatot:

1. Elszívják a jobban tanuló felsőbb osztályos tanulókat – ez durván befolyásolja az oktatás színvonalát.
2. Létszámot, azaz fejkvóta szerinti támogatási lehetőséget vonnak el, ami azt jelenti, hogy gazdaságilag is ártanak a kistérségek iskoláinak.
3. Kis létszámú iskolában kevesebb pedagógusra van szükség, jóval szűkebb a tényleges lehetőség az iskolán belüli szakmai, pedagógiai, módszertani műhelymunkára, ami megint csak a színvonal csökkenését vonja maga után.

Mielőtt azonban valaki arra gondolna, hogy fogjanak össze más kislétszámú iskola pedagógusaival, erre azt mondanám, hogy ez is egy megoldás, de ne felejtjük el, hogy minden iskolának megvan a sajátos problémája.

Milyen gondok merülnek fel a magyar iskolák oktatási területén?

Tapasztalatból és visszajelzések alapján sorolnám:

A magyar nyelvű továbbképzések főleg a keleti régióban az SZMPSZ Comenius Pedagógiai Intézet és a Selye János Egyetem együttműködésével valósulnak meg. A módszertani központok a magyar nyelv oktatásán kívül a többi tantárgyból csak szlovák nyelven biztosítanak képzéseket.

Tankönyvellátás: Az Apáczai-tankönyvcsalád használata főleg az alsó tagozaton törvényileg megengedett az iskoláinkban. Az AD REM tankönyvkiadónak folyamatosan biztosítania kellene a magyar iskolákban azokat a tankönyveket, munkafüzeteket, amelyeket az állam anyagilag támogat, egyáltalán a kiadó részéről nem zavartalan az iskolákkal való együttműködés. Az iskolák sok esetben nem kapják meg időre – vagy egyáltalán nem kapják meg – a megrendelt tankönyveket. A probléma megoldásra vár.

Tanulmányi versenyek: annak ellenére, hogy törvény szabályozza az állam által meghirdetett tanulmányi versenyeket, sajnos van rá példa, hogy a versenyfeladatokat nem fordítják le a nemzetiség nyelvére.

Az óvodák helyzete, sajátos problémái

Az óvodák mind a nevelésben, mind a társadalmi beilleszkedésben, az esélyegyenlőség javításának elősegítésében kiemelten fontos szerepet töltenek be. Az intézmények helyzete ma bizonytalan, érdekvégyesítő képességük még az oktatási területen belül is talán a leggyengébb. Mindeközben egyre nehezebb szakmai feladatokkal, egyre nagyobb társadalmi elvárásokkal kerülnek szembe. Fenntartóik többnyire az önkormányzatok. Az államtól kapott fejkvóta szerinti anyagi támogatottságtól függ az óvodák működése. Általában helyi jellegű megoldásokkal találkozunk: van önkormányzat, amely még hozzátesz, van amelyik még azt sem fordítja a működésre, ami járna nekik. Az óvoda- és eszkozfelkészítés nagymértékben függ a fenntartótól, az óvodavezetéstől és a szülői szövetségek vezetőitől, hogy mennyire sikerül kihasználni az egyes pályázati lehetőségeket

Az óvodák szakmai működése:

- A módszertani, valamint a tanfelügyeleti központban nincs magyar munkatárs, ebből adódóan állami vonalon nincs magyar nyelvű óvodapedagógiai továbbképzés sem
- A változó törvényekről, módszertani dolgokról az óvodák nincsenek tájékoztatva
- Nincs komplex útmutató pl. az államnyelv tanítására – viszont kritika a tanfelügyelet részéről igen.
- Ami a tanfelügyeletet illeti: törvényből adódóan amelyik tanfelügyelő nem beszél az adott óvoda nemzetiségi nyelvét, nem ellenőrizhet – a gyakorlat sajnos nem ezt igazolja.
- A komplex ellenőrzést általában 2 – 3 napra tervezik. Ennyi idő alatt nem lehet egy oktatási intézmény munkájába rendesen betekinteni. Az ellenőrzés előtt jó lenne egy informatív jellegű látogatás alkalmával tájékozódni az óvoda helyzetéről.
- Nincs egységes diagnosztizáló teszt a gyerekek fejlődését érintően – ami az egyik óvodában elfogadott az ellenőrzés alkalmával, a másikban nem.
- A központilag kiadott programhoz nincs módszertani útmutató, szakirodalom.

Az oktatáspolitikai döntésekben a pedagógiai szakmai köztestület – kamara – közreműködésével kellene biztosítani a szakmai szempontok maximális érvényesülését. A jelenlegi OM prioritásának fő céljai között szerepel a pedagógusi kamara létrehozása. Nagy figyelmet kell szentelni majd arra, hogy ebben a köztestületben a nemzetiségi iskolák is képviselve legyenek.

Szuperák Mária, az SZMPSZ alelnöke

A Magyar Koalíció Pártja és a Pedagógusszövetség tárgyalásáról

2007. május 22-én Pozsonyban, az MKP székházában Csáky Pál, Bárdos Gyula és Szigeti László fogadta a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetségének küldöttségét, hogy közösen áttekintsék a szlovákiai magyar közoktatás kérdéskörét. Az SZMPSZ tárgyalódelegációját Pék László, Hecht Anna, Szuperák Mária, Fibi Sándor és Jókai Tibor alkotta. Rajtuk kívül részt vett a tanácskozáson A. Szabó László is a Katedra Társaság képviselőjében. A tárgyalás folytatása volt annak a fórumnak, mely május 3-án Dunaszerdahelyen valósult meg az SZMPSZ Iskolavezetők Országos Társulásának kezdeményezésére.

A tárgyaló felek egyetértettek abban, hogy a szlovákiai magyar nyelvű egyetemi képzés kiépítése mellett az eddigieknél jelentősebb figyelmet kell fordítani a magyar nyelvű közoktatásra. A szakmai szervezetek képviselői több javaslatot tettek a magyar nyelvű közoktatás fejlesztésére, melyeket az MKP jelenlévő képviselői megértéssel fogadtak és alkalmasnak találtak a megvalósításra.

A tanácskozás résztvevői megállapodtak abban, hogy az ősz folyamán oktatási szakemberek bevonásával és az eddigi kutatásokra, elemzésekre, tanulmányokra építve kidolgozzák a szlovákiai magyar közoktatás koncepcióját.

A megfogalmazandó középtávú koncepcióból kiindulva javaslatokkal élnek az új közoktatási törvény általános témái és a nemzetiségi oktatásra vonatkozó részeinek kialakítására.

A kisiskolák megtartása és a magyar iskolákba való beiratkozások problémája ugyancsak komoly súllyal vetődött fel a megbeszélés során. A nevelési és az oktatási intézményeinket érintő kérdések megvitatása céljából 2008 tavaszán oktatási fórumokat kívánunk rendezni az önkormányzatok valamint az oktatásban érdekelt és érintett szervezetek közreműködésével. Ezek a fórumok a helyi és a kistérségi oktatási elképzelések összehangolását és a helyi cselekvési

stratégiák magalkotását szolgálják

A tanácskozás résztvevői fontosnak tartották, hogy az MKP Oktatási Bizottsága és a szakmai szervezetek a szakmai anyagok kidolgozása mellett folyamatos párbeszédet folytassanak az állami szervekkel, intézményekkel az oktatási problémák kezeléséről.

Az MKP képviselői kifejezték segítő szándékukat és támogatásukat az SZMPSZ igyekezetét érintően a szakkönyvvásárlási kedvezmény újbóli folyósítása, a szlovákiai magyar iskolák szakmai háttérintézmény-rendszerének és a Pedagógusháznak a kialakítása, valamint a Pázmány Péter Alapítvány működtetésének jobb összehangolása ügyében. Az MKP és az SZMPSZ megegyezett abban is, hogy az Európai Unióban a 2007-2013-as időszakra vonatkozó, az oktatást érintő pályázati lehetőségeiről folyamatos tájékoztatást nyújt az oktatási intézmények és az önkormányzatok számára.

Pék László

Anyanyelvi oktatásunkról

A jelenlegi anyanyelvi oktatást egy olyanak kell felváltania, amelynek elsődleges célja a nyelvi kompetencia és performancia fejlesztése. Ne a tananyag megtanítása legyen a legfőbb cél, hanem olyan eszközrendszer kialakítása és fejlesztése, mely az összes többi tantárgy eredményes tanulását segíti elő. Erre azért is szükség van, mert a klasszikus értelemben vett humán műveltség visszaszorulóban van, és annak (elsődleges) megtanítása mellett egy új típusú, kommunikáció-orientált, társadalmi érvényesülést elősegítő képességcsoport fejlesztését kell az oktatási célok között szerepeltetni. Ennek a képességcsoportnak a kialakítása érdekében a mindennapi nyelvhasználatnak kell jelentős szerepet adni.

A kommunikációs készség fejlesztésében érdemes a kreatív szövegalkotást segítő tevékenységeket elsődlegesnek tekinteni. A tananyagban olyan szövegtípusokat is érdemes kiemelten szerepeltetni, amelyek a tanulók mindennapi nyelvhasználatában szerepelnek (közintézményekben – posta, orvosi rendelő stb. – található feliratok, szövegtípusok, naplók, levelek, életrajzok, önéletrajzok, riportok, interjúk, újságok, reklámok, internet, CD).

Hasznos lenne, ha a nyelvtan- és irodalomórák az alsó tagozaton – s talán később sem – nem válnának külön: a követelményeiket érdemes együtt megfogalmazni. Elengedhetetlen, hogy a tananyagfeldolgozás ne a megszokott, kanonizált módon történjen, hanem pragmatikus (gyakorlati) elveken alapuljon.

Nem kell külön hangsúlyozni, hogy az anyanyelv magas szintű ismerete minden tanulmányi siker előfeltétele.

Figyelembe kell ezért venni a diákok előrehaladási és tanulási stílusának különbözőségeit. Az anyanyelvtanulás kulturális alapjait hasznos az osztálytermi tevékenységekből eredeztetni (azaz ezzel esélyegyenlőséget teremteni), a tantárgyak széles körét és az egyéb iskolai tevékenységeket a kulturális alapok megszerzésére használni. Kutatások igazolták, hogy az ún. jó szülői háttérrel rendelkező diákok válaszaik megfogalmazása során erőteljesen támaszkodnak iskolán kívüli, előnyös helyzetük alapján megszerzett ismereteikre, olyannyira, hogy a megadott szöveg elolvasása után a szövegre vonatkozó kérdésre adott válaszuk nem a szövegből kiolvasott információk, hanem háttérismereteik alapján születik. Ezek a válaszok a hátrányos helyzetű diákok számára érthetetlenek, mivel hiányzik a háttérismeretük.

A tanítónak olyan szituációkat kell teremtenie, amelyek ráveszik a diákokat a beszédre (szóban és írásban egyaránt), megtanítják a másokra való odafigyelésre. Új esélyeket a diákok számára csak a nyelv pontos használata tud adni: a funkcióknak világosaknak és érthetőeknek kell lenniük. Csak így tudjuk fejleszteni a kommunikációs készségeket. Az iskolai oktatásban, az anyanyelvi nevelés során segíteni kell a diákokat, hogy a rendelkezésükre álló információkat megfelelően tudják használni, információt tudjanak gyűjteni és feldolgozni. Csak így lesznek képesek tudásukat szélesíteni és lépéseikben kialakítani maguk számára az önálló és felelősségteljes társadalmi létezéshez szükséges tevékenységeket és munkamódszereket. És ennek nem lehet akadálya az anyanyelv oktatását szolgáló tankönyv.

Kozmács István egyetemi oktató

Néhány gondolat a tartalmi reform elé

A tavalyi Rozsnyói Pedagógustalálkozó témája éppen a tartalmi reform volt. Azóta sok víz lefolyt a vén Dunán, ám érdemben nem történt semmi. Sajnálattal állapíthatjuk meg Púpala docenssel, hogy: „ Szlovákiában a közoktatás megreformálása és egyben a tartalmi reform a reformmozgások iránti érdeklődés perifériáján van...”

Míntha most megtörni látszana a jég: A Szlovák Köztársaság Oktatási Minisztériumában kinevezték a kurrikuláris tanácsot, s jelenleg folyik a reformkérdésekkel kapcsolatos nyilvános vita (olvashattunk róla az Učiteľské noviny, de a Szabad Újság hasábjain is).

A Pedagógusfórumban most a tartalmi reform nyilvános szakmai vitáját képező kérdéscsomagot tárjuk a szakma elé. A vita az SzMPSZ honlapján folyik majd (www.szmps.sk, a hozzászólásokat a pedforum@szmps.sk címre várjuk), s 2007 június végéig tart.

Előljáróban Doc. PaedDr. Viliam Kratochvíl PhD. történészt, a kurrikuláris tanács egyik tagját idézem: „A hagyományok elutasítása, megtagadása múltunk és jelenünk kísérő jelensége. Azt gondolom, hogy a hagyományok újraértelmezése elengedhetetlen, melyre a jelenkor pecsétjét kell ráütni.”

Elgondolkodtató, s egyben megszívlelendő lehet számunkra – kisebbségiek számára – az idézet: hagyományaink megtartása, továbbélteése nélkül aligha képzelhető el az élet a magyar tanítási nyelvű iskolákban. Természetesen ez egy szelet (de fontos!) a tartalmi reformot felvetendő kérdésekben. A vitát képező kérdéscsomagot a sokatmarkolás jellemzi, hisz kitér az iskolarendszer szervezési kérdéseire, módszertani, didaktikai kérdésekre egyaránt.

Bízom benne, hogy minél többen bekapcsolódnak a nyilvános vitába. Ízelítőül, vagy akár vitaindítóként szolgálhat Kozmács István, egyetemi oktató az anyanyelvi oktatás céljait (lásd 6. oldal) és Halász Anita az idegennyelv oktatásával kapcsolatos problémák felvetését ecsetelő cikke. A beérkezett véleményeket összegezve továbbítjuk az illetékesek felé.

Ha nem osztjuk meg véleményünket akár a szakmával, akár a nagy nyilvánossággal, döntések akkor is születnek majd, rólunk is fognak döntenek, s végtelenül sajnálnám, ha nélkülünk tennék. Rajtunk is múlik. Kívánok minden kollégának, a szakmának építő, alkotó vitát.

VITATÉMÁK, KÉRDÉSEK

1. Mit nyújt és mit nem a jelen iskolája tanulóinknak?

Elegendő a tartalom módosítása, vagy teljes mértékben meg kell változtatni a cél- és követelményrendszert? Változásra szorul-e a tartalom? Szükséges változtatni a tanítás módszereiben?

Az alap- és középiskolai tananyagtartalom és a ma használatos módszerek valóban olyan kompetenciák fejlesztését célozzák meg, melyek a valós életben szükségesek?

Mit vár el a tartalmi reformtól, s a változásokkal milyen feltételek mellett hajlandó azonosulni?

2. Minek kellene megváltoznia a tartalmat és a tanítás módszereit illetően?

Meghagyni vagy integrálni kell-e a jelenlegi tantárgyi felosztást? Milyen mértékben integráljunk?

Milyen kritériumrendszer alapján kellene a tartalmat szűkíteni iskoláink egyes fokozatain és az egyes tantárgyakon belül?

Milyen mértékben kapjon szabad kezet az iskola a tartalom kialakításában? (helyi tantervek, iskolai programok stb)?

Milyen mértékben kapjon teret az iskola, a szűkebb és tágabb régió a művelődés tartalmának alakításában? (kerettanterv, iskolaprogram, az iskola és a munkáltatók együttműködése a szakmai felkészítés során stb)?

Mely, a gyakorlatban kipróbált és bevált innovációs programokat ajánlaná?

3. Milyen az elképzelése az iskolarendszer felépítéséről?

Az óvodát az iskola előtti fokozatként kellene-e definiálni?

Hány éves legyen az alapiskolai képzés, milyen legyen az alsó- és a felső tagozat felbontása?

Milyen legyen az átmenet az alapiskolából a középiskolába?

Mivel indokolná a gimnáziumi képzés különbözően hosszú időtartamát?

Milyen legyen a szak- és az általános műveltségi anyag aránya?

Van-e létjogosultságuk a felépítmenyi tanulmányoknak (a választ mivel támasztja alá)?

4. Milyen legyen a modern iskola?

Miben rejlik a nyitott iskola kérdésköre?

Hogyan lehetne megoldani a művelődés lehetőségét mindenki számára biztosítani?

5. Minőségbiztosítás

Hogyan lehet értékelni az iskola eredményeit, miben rejlik a minőségbiztosítás?

Az önértékelés növeli-e az iskola minőségét?

6. Tananyagtartalom

Vázolja fel konkrétan, hogyan kellene a jövőben kinéznie a tantárgynak amelyet tanít (tartalom, tematikai egységek)?

Milyen lényeges dologban kellene az új tartalomnak eltérnie a jelenlegitől?

Válasszon egy témát, amelynek semmikképp sem hiányozhatna az új tartalomból, de új témát is javasolhat.

Hogyan építené be a tankönyvekbe? Milyen módszerekkel tanítaná?

Milyen kulcskompetenciákat fejlesztene vele? Próbálja meg a felvetett témát tantárgyak közötti kapcsolatban, spirális felépítésű tantervben látni.

Mit kínálhatna egy másik tantárgy az adott témához?

Elképzelhető, hogy az Ön tantárgyát integrálnák? Próbáljon meg egy integrált tematikai egységet kialakítani, s röviden jellemezze.

Milyen kompetenciákat és milyen módon fejlesztene ezáltal?

A nyelvtanulásról és a nyelvtanításról

A közelmúltban jelentek meg az alapiskolások idegen nyelvtudását vizsgáló felmérések és a központi érettségi vizsgák eredményei, a különféle tanulmányok és koncepciók véleményezése. Az eredmények sokunkat ismét rádöbbenettek, hogy valami nincs rendben a nyelvtanulás, nyelvtanítás háza táján. Hol lehet a baj? Sorolhatnánk a válaszlehetőségeket: koncepció, tanulási technikák, tankönyvek, tansegédeszközök, nyelvtanárok.

Amikor e cikk megírásához anyagot gyűjtöttem, kezembe került egy összefoglaló a Luxemburgi Oktatási és Szakképzési Minisztérium által megrendezett Korai nyelvtanulás, és utána...? című konferenciáról. A konferenciát még 1997. szeptemberében rendezték az Európa Tanács luxemburgi elnökségének kezdeményezésére. A konferencián az EU tagállamokon kívül néhány, most már tagállam is képviselhetette magát (pl. Magyarország). A konferencia célja azoknak a módszereknek és eszközöknek a felismerése és vizsgálata volt, amelyek Európa nyelvi változatosságát garantálhatják. Szlovákia Európai Unió tagóságának elengedhetetlen feltétele a nyelvtudás, és 2004 óta még gyakrabban kerül szóba, mikortól kell/kellene elkezdni (idegen) nyelvet/nyelveket tanulni. A legnagyobb kihívás a két-, ill. többnyelvűség kialakítása, kifejlesztése, a nyelvi pluralizmus elérése.

A szlovákiai magyarok esetében ez a kérdés még specifikusabb, összetettebb, hiszen a magyar tannyelvű iskolákban második nyelvként színre lép a szlovák nyelv, amely többféle szempontból is specifikus tantárgy. Az egyik specifikum, amire lépten-nyomon emlékeztetnek, hogy államnyelv, amelynek használatát a Szlovák Köztársaság Alkotmánya 6. cikkelye, 1. bekezdése és a Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsa által 1995-ben elfogadott 270-es ún. „nyelvtörvény” szabályozza (megjegyzés: Az Európai Unió tagországainak többségében lényegében nincs ún. államnyelv, a nemzeti kisebbségek nyelvét általában egyenrangú nyelvként kezelik). A szlovák nyelv sajátosságai közé tartozik az a tény is, hogy egy országban (és több mint ezer éve egymás mellett) élünk a szlovák anyanyelvű nemzettel. Ebből kifolyólag a szociális környezet, a közös, vagy legalábbis hasonló társadalmi, kulturális szokások megkönnyítik/megkönnyíthetik/megkönnyíthetnék a tanítási-tanulási folyamatot. Miközben a szlovák nyelvet második nyelvként kezeljük, a tantárgy megtervezésekor, beleértve a tanítási-tanulási folyamat megtervezését is, figyelembe kell vennünk a társadalmi elvárásokat is, tudatosítanunk kell, hogy egyelőre a szlovák nyelv

a kommunikáció egyetlen eszköze a Szlovákiában élő nemzet és nemzetiségek között.

Az Európai Unióba lépéssel kapcsolatos egyes kiemelt feladatok összefüggnek a szlovák nyelv tantárggyal is, pl. bizonyos személyiségjegyek formálása (önkép, nemzeti és nemzetiségi öntudat, hon- és népismeret – itt nemcsak Szlovákia és a szlovák nép ismerete értendő –, kommunikációs kultúra, többnyelvűség).

Talánnemelhangolható, mi motiválja a nyelvtanulást, miért tanulunk ill., akarunk nyelveket tudni, mennyire közelítünk az európai nyelvtanulási modellhez (instrumentális – eszközszerűség vagy integratív – azonosulás). Mi motiválja a görögöket, krétaiakat, horvátokat, szlovéneket, letteket, litvánokat, észteket, hogy angolul, németül majdnem mindenki beszél? Mindenkinek, a gyerekek esetében különböző korúaknak különböző motivációra van szüksége, mindenképpen többre, mint a nyelvtanulásra csupán a nyelvtanulás kedvéért.

A cikk elején említett konferencián többek között azt is leszögezték, hogy „a nyelvtanulás minél korábbi elkezdésére irányuló törekvés visszafordíthatatlan, szükséges és mindenképpen előnyös”, mert a korai nyelvtanítás elősegíti „olyan európai polgárok képzését, akik több nyelven képesek kommunikálni”, alkalmassá teszi őket „a kulturális közvetítő szerepére, a nemzetközi kapcsolatok ápolására”.

A korai nyelvtanulás eredményessége neurológiailag is alátámasztott tény; kutatások szerint a gyermek 7 éves koráig képes bármilyen nyelv tökéletes fonológiai elsajátítására, tudatosítja, hogy az anyanyelvén kívül más nyelv, nép és kultúra is létezik.

Több szakember szerint az lenne az ideális, ha már az óvodában biztosítva lenne:

- 1) a nyelvtanulás lehetősége fejlesztő program keretén belül, érdekes aktivitásokkal, amelyek bevonják a gyerekeket a tanulásba;
- 2) a nyelv fókuszált stimulálása olyan modell, média és eszköztár segítségével, amely megfigyelhető, utánozható, transzferáló és jelentéssel bír;
- 3) olyan szokások kialakítása, amelyek

összekapcsolják az eseményeket a nyelvvel olyan témákban, amelyek a mindennapi ún. rutin részét képezik;

4) a társas interakciók stimulálása a gyerekek között olyan gyakorlatok segítségével, amelyek együttműködésre ösztönöznek.

Egy idegen nyelv korai tanítása (természetesen bizonyos feltételek teljesülése esetén) az anyanyelv fejlesztéséhez, tökéletesítéséhez is hozzájárul, sőt, jelentősen csökkenthető pl. az ún. „idegen”-komplexusok is.

Más részről viszont tisztában kell lennünk azzal, hogy csak akkor lehet hatékonyan oktatni a szlovák nyelvet, ha „megtörtént a jó alapozás”. Az a kisdiák, akinek nehezen megy magyar nyelven az olvasás, írás, képtelen versenyben maradni a szlovák órákon. Természetesen itt nemcsak az olvasás- és írástechnikára gondolunk, hanem a hallott/írott szöveg értésére, az értő olvasásra (az információk kikeresése, osztályozása, megértése, feldolgozása, a tanulás levonása, kikövetkeztetése, vélemény nyilvánítása, érvelés, indoklás), ami nélkülözhetetlen a többi tanítási órán és a valós életben.

Végül be kell ismernünk, hogy a pedagógusok nélkül minden új koncepció, tanterv, programcsomag elbukik. Fontos szerepe kellene hogy legyen az oktatók kezdeti és folyamatos képzésének, sőt a képzésnek, továbbképzésnek magában kell foglalnia nemcsak a nyelvi, hanem a kulturális képzést is.

A nyelvtanulás egész életen át tartó folyamat, amely az iskola elhagyása után is tart. A korai nyelvtanításnak feladata a tanulás folyamatának, különböző stratégiájának megtanítása is, azért, hogy garantálja a tudás folytonos gyarapítását az önálló, egész életen át tartó tanuláson keresztül.

A végén a margóra kívánkozik: Hunčík Péter tollából olvastam egy írást, amelyben arról ír, mekkorát fejlődött/emelkedett a nyelvtudásszint az utóbbi két-három évben a balti országokban, milyen komoly haladást értek el a nyelvtanulásban. A legszembetűnőbb a cikk szerzője szerint az angol nyelvnek az elmúlt két év alatti „térnyerése”. Ott a „kisebbségiek”, „kis népek”, tudatosították, hogy „nem várhatják el egymástól, hogy egymás nyelvvel kínlódjanak”, rádöbbenek arra, hogy az érvényesüléshez a saját nyelvükön kívül szükséges legalább egy világnyelv elsajátítása.

Halász Anita
Állami Pedagógiai Intézet
Pozsony

A magyarországi média és hazai napilapunk gyermekeinkre, ifjúságunkra tett romboló hatásáról

„Az általános emberit minden nép csak nemzeti sajátosságán át közelítheti meg.“ (Kodály Zoltán)

Felpergett világunkban szinte „saját bőrünkön“ érezzük a különböző médiumok egyre fokozódó hatását. Aki gyerekekkel foglalkozik lépten-nyomon tapasztalhatja, hogy világunkban – tapasztalatok hiányában a legvédtelenebbekében – inkább a médiumok negatív hatása érvényesül. Ennek következtében a családban és az iskolában egyre nehezebb feladattá vált a nevelés.

A média világában eluralkodó szenzációhajszag; a belőlük napestig ömlő agresszió, a szórakoztatásnak hazudott „szennyáradat“: lásd az anyaországi kereskedelmi televíziók primitív ösztönembereket mutogató kibeszélő és egyéb – a beteges magamutogatást, mint az „érvényesülés“ kizárólagos lehetőségét sugalló – show-műsorait. Az azokban, a már szinte „piedesztálra“ emelt erkölcsstelenség a legifjabb nemzedék lelki világára van a legnagyobb mértékben romboló hatással. Egyre több az olyan gyerek, aki elutasít minden igazi értéket; példaképeit a „való világ“-ok semmittevő, vakaródzó hentergőit, s a (2-3 hangterjedelemben „bőfögő“) minél ocsmányabb szavakat skandáló „énekes sztárok“ közül választja. Sajnos a gyerek azt hiszi, (hisz alig kap mást) ha érvényesülni akar, hozzájuk kell hasonlítania, őket kell követnie. Ennek következtében egyre kevesebb időt fordít a tanulásra, művelődésre, sőt a mozgásra, testedzésre is. Így egyre többen válnak idegileg labilissá, akaratgyengévé; nyúlnak az alkohol s a drog után, egyre több lesz köztük a szenvedélybeteg. Minden, ami munkával jár, ellenszenvenné válik számukra, bármi legyen is az, amit az iskola kér, feleslegesnek tartják. Számmomra teljesen érthetetlen, hogy ezek ellen, a „barbarizmust“ terjesztő, a gyerekek jogait sárba taposó műsorok ellen senki sem tiltakozik. Hol vannak a szakemberek: az iskolapolitikusok, a pszichológusok, a pedagógustársadalom? Miért nem tiltakoznak a tudósok, az egyházi és közjogi méltóságok? Hol vannak a törvények, amelyek büntetnék az ilyen, a gyermekek ellen elkövetett „lelki“ erőszakot?

Sajnos a közszolgálati televízióban is nagyon kevés a valójában hasznos ismereteket, igazi értékeket közvetítő adás. Teljesen „kivesztek“ az érdeklődést felkeltő, cselekvésre serkentő versenyek, vetélkedők, az olyanok például, mint a Ki Mit Tud, a Ki Miben Tudós stb. Hiányoznak a szórakoztató ismeretterjesztő műsorok is, mint például Öveges professzor (hajdani) fizikai kísérletei; az egykoron (kicsit-nagyot a televízió elé ültető) nemzetközi karmesterversenyek, Leonard Bernstein nevelői hangversenyei szintén nagyon népszerűek voltak.

Tegyünk említést a hazai magyar nyelvű tájékoztatási eszközökről is. Nézettségükről, hallgatottságukról, olvasottságukról (bár lehet csak nekem nincs tudomásom róla) sehol sem közölnek információkat, így azok hiányában nevelő hatásukról, közvéleményformáló szerepükről is csak sejtéseink lehetnek. Jómagam (a különböző korosztályokhoz tartozó egykori tanítványaim köreiből) azt tapasztalom, hogy a hazai magyar médiát a fiatalabb korosztály alig (vagy

egyáltalán nem) veszi igénybe. Inkább a középkorúak s az idősebbek nézik a pozsonyi TV magyar adását, hallgatják a Pátria Rádiót, olvassák az újságokat. Megítélésem szerint a (nemzetiségi)televíziónk és a rádiónk a lehetőségekhez mérten teszi a dolgát. A Pátria Rádió színes, változatos műsorainak nevelő és közvéleményformáló hatása egyértelműen pozitívnak mondható; erősíti közösségünk nemzettudatát. Azonban a változtatás előtti műsoridő a jelenleginél sokkal megfelelőbb volt; délelőt többen hallgatták a műsorokat mint most, 18.00 óra után. Mint (zene)pedagógus kevésnek tartom az ún. komolyzenét népszerűsítő műsorokat, a klasszikus zenét művelő ifjú tehetségeink és hivatásos művészeink, valamint öntevékeny együtteseink (kórusok, táncsoportok, zenekarok) rendszeresen történő bemutatását. Zavaró (számomra), hogy a prózai műsorokban gyakorta nem a műsor jellegéhez, hangulatához illő zeneszámok hangzanak el. Sokallem az idegen könnyűzenét, keveslem az értékes magyart, például a ún. nemzeti rockzenét.

Hetilapunknak, a Szabad Újságnak is rendszeres olvasója vagyok. Csak dicsérni tudom, hogy a Pátria Rádióhoz hasonlóan ez a sajtóorgánum az „értékek“ mellett kötelezte el magát. Nem így sajnos az egyetlen magyar nyelvű hazai napilap, az Új Szó. Pedig (érzésem szerint) bizonyára a hazai magyar újságolvasók többsége még most is azt vásárolja, olvassa. Igaz ugyan, hogy már egy jó ideje a lap Iskola Utca című melléklete az iskolai oktatás-nevelés problematikájával is foglalkozik, de (szerintem) a mellékletnek nincs koncepciója; a témaválasztás esetleges. Nem teljesíti (az általam vélt) feladatát, nem úgy tájékoztatja a közvéleményt, ahogy azt elvárnánk. Az iskola gyakorlati életéből merítő írásokat kellene közölni; a brossúra ízű ún. „összeállítások“ semmit vagy csak nagyon keveset mondanak az olvasónak. A szakmai gondokról pedig a szaklapokban kellene vitázni. Ami az „iskola ügye“ mellett hozzám szintén közel áll, az a kultúra, s azon belül pedig a zene világa. Felháborító, hogy a lap Kultúra rovatában a „zenéről“ alig esik szó; a hazai magyar zenei eseményekről még kevesebb; a nem hivatásos együttesekről, azok rendezvényeiről (kórustalálkozók, jubileumi hangversenyek stb.) pedig szinte egyáltalán. A szerkesztőknek ezen komolyan el kellene gondolkodniuk! Tudatosítani kellene a különféle csoportok – együttesek munkájának fontosságát, funkcióját, a közönség- és közösségnevelő, az identitástudatot erősítő szerepét. Úgy tűnik, iskolai nevelési rendszerünk hiányosságai a sajtóban is éreztetik hatásukat. Kodály Zoltán fogalmazta: „Az így nevelt gyermek (...) egész életében alig találkozik a zenével, mint művészettel.(...) A nemesebb zenéről azt tudja: az valami fejtörő penzum, és <<botfűlű vagyok >> kiáltással messze fut előle. Innen van, hogy még nagyobb műveltségű köreinkben is gyakran kínosan kiütözik a zenei tájékozatlanság. Fejlett irodalmi, képzőművészeti műveltséggel zenei infantilizmus jár együtt s akik jobbkézrel a jóért küzdnek, balkézrel, a zenében: ponyvairodalmat pártolnak“. Sajnos az „így nevelt“ gyermekből lesz az olyan lapszerkesztő, az olyan

(Folytatás a 10. oldalon)

A magyarországi média és hazai napilapunk gyermekeinkre, ifjúságunkra tett romboló hatásáról

(Befejezés a 9. oldalról)

újságíró, aki gondolván, ha neki nincs igénye a „nemesebb zenére“, akkor másnak sincs. Olyan rendezvényre, ahol a „zenével mint művészettel“ találkozhatna, ha hívják sem megy el; így hírt sem adhat arról. Ellenben oldalas beszámolóiban zeng dicshimnuszokat a mindenféle tiszavirág-életű (leginkább) külföldi együttesek „sztárjainak“ drog- és egyéb elvonókúrákkal fűszerezett „példamutató“ életviteléről és zenei „produkciónak“ hazudott ténykedéséről. Bizonyítékul egy példa a sok közül: az Új Szó 2007. március 6-i számának „Kultúra“ rovatában Negyven éve halt meg Kodály Zoltán címmel szép méltatást közöltek a „mesterről“, ugyanakkor a párhuzamos oldalon (ezáltal szinte egy kalap alá vonva a két írást) A rehabilitációról a dalfesztiválra címmel azt olvashattuk, hogy „(...) a britek az idén nagy névvel akarják képviseltetni magukat az Eurovíziós Dalfesztiválon.(...). Meglepetésre a The Darkness egykori frontembere, a kábítószer-problémák miatt a zenekarból kivált és azóta gyógyszerkezelésen lévő Hawkins is szerepel majd köztük.“ Hadd jegyezzem meg: az ízléstelenségnek is van határa! Továbbá hadd kérdezzem: miért kell egy egyedüli nemzetiségi – magát „magyar“ napilapnak tituláló – újságnak a „britek“ eme „roppant nagy gondjával“ foglalkoznia? Vajon a Új Szó olvasói közül kit érdekelnek az ilyen „nagy sztárok“, az ilyen jellegű információk? Ha a fiatalok olvasnák is a lapot, állítom számukra az efféle „ismertetések“ sem hírértékkel, sem szenzációval nem bírnának, mert mielőtt a lapban megjelennek, már az internetről jóval előbb elolvashatták azokat. Bennünket, az idősebbeket meg az ilyen szenzációs hírek, s azok közreadóinak „zenei infantilizmusa“ egyenesen

irritálnak! Az Új Szó szerkesztőinek arra is gondolniuk kellene, hogy azok többségének, akik a lapot (megszokásból) még ma is vásárolják, sajnos már más újságra nem futja. Ennek okán is „erkölcsi kötelességük“ elsősorban a hazai eseményekről, a szlovákiai magyar oktatásügyről és kultúráról tájékoztatni. Továbbá feladatuk a nép – és az ún. klasszikus zenét hivatásosan művelők, az e téren kiváló eredményeket elérő tehetségek, a sikeresen működő különféle gyermek és ifjúsági együttesek rendszeres bemutatása. Az „újságíróknak“ azt is tudatosítania kell, hogy a gyermekre s az őt felkészítő pedagógusra egyaránt lelkesítően hat, ha „észreveszik“, ha munkájáról, eredményeiről írnak. Csak lelkes pedagógus képes lelkesíteni! Csak az „eredmények“ tudják a szülőt meggyőzni, hogy gyermekének szeptemberben a magyar iskola „aranykapujának“ küszöbét kell átlépnie! A megszállottakon, a pedagógus egyéniségeken áll vagy bukik a magyar iskola léte. A nemzetiségi sajtónak legfőbb kötelessége úgy tájékoztatni, úgy „hatni“, a közvéleményt úgy (in)formálni, hogy a magyar szülő magyar iskolába írassa csemetéjét.

Befejezésül egy idézet – egy, az Új Szóban Miklósi Péterrel készült beszélgetésből: „A 60-as években, minden eszmei kaloda és korlátozás ellenére volt például az újságírásban egy belső emberi melegség. (...) Aki az akkori Új Szót visszalapozza, rá fog jönni (...), a szlovákiai magyarságról szólt az újságírás. Ez adott egyfajta ragaszkodást, összetartást és összetartozást. Akkoriban a szlovákiai magyar sajtónak óriási szerepe volt abban, hogy megmaradtak, gyarapodtak a magyar iskolák.“

Stirber Lajos

MŰHELYÜNKBŐL

Tavas

*Tavas - te bódító
Illatokkal bódító
Lágysággal gyógyító
Szerelemre csábító*

*Szemet gyönyörködtető
Akár egy csodás del nő
Szirom rubába öltöztető
Mint egy jelmeztervező*

*Őserőket felébresztel
Dacolsz az enyészettel
Sziromleppellel emésztesz el
Versengesz a költészettel*

*Elbűvölő és szeszélyes
Furfangos és veszélyes
Pusztító és kedélyes
Te akaratosan erélyes*

*Pompázatod szerte hinted
emberekbe veted a hited
szíviüket kacéran meglegyinted
életvágyad bennük pezsdtéted*

*Igére*d a jót, hogy eljő
Az égen bárányfelbő
Te vagy a legbobémbabb szerző
kotta nélkül énekel az erdő

*Színek és árnyalatok
Csodák és varázslatok
Elindítod az élet fonatot
Összekötve a sorláncolatot*

*Nektárfürdőben szunnyadsz el
Reggel pacsirtával keltesz fel
Harmatot szórsz, sugarad perzsel
Nem koldulsz, nincsen persely*

*Adakozol és adakozásra készetsz
Mindenki szolgál, ki eleterőt érez
Küzdés vagy kudarc, eldönti a végzet
Tékozlón, nagylelkűen önkényed végzed
... és én örülök, hogy itt vagy*

Lady Liya

Számvetés és jövőbetekintés

Becsüljük meg a mindennapok egyszerű örömeit, amely lehet egy-egy jól elvégzett feladat, tiszta lelkiismeret, vagy akár tartalmas, meghitt baráti beszélgetés. A mosoly, a jó szó semmibe sem kerül – és szíveket nyit meg... „Egy lángot adok, ápdold, add tovább!” idézte Reményik Sándor szavait Liszka Éva az Érsekújvári Területi Választmány elnöke a május 18-án tartott pedagógustalálkozón.

„Területi választmányunk megalakulása óta elsődleges feladatának tekinti a régió pedagógusainak szakmai fejlődését – mondotta beszédében az elnök –, ahhoz azonban, hogy egy szervezet jól működjön, fontos a rendszeres partneri kapcsolattartás az alapszervezetek elnökeivel, a tagsággal, az alapiskolák igazgatóival valamint az intézmények fenntartóival. Ebben az évben az új választmány ezt vállalta fő feladatául”

„Nemcsak a naptárnak van pirosbetűs ünnepe. Az élet elhoz másféle, láthatatlan ünnepeket is. Ilyenkor felejt el mindent, figyelj az ünnepre!” – idézte Márai Sándor gondolatait május 18-án Liszka Éva, az Érsekújvári Területi Választmány elnöke a Csemadok-székházban tartott pedagógustalálkozón.

A megjelent vendégek köszöntését követően a TV-elnök megnyitó beszédében hangsúlyozta: szükségünk van ilyen találkozókra is, ahol – félretéve a mindennapok ügyes-bajos dolgait, gondjait – önfeledten tudunk, tudjunk egymásra figyelni. „Nagyon kevés kell ahhoz, hogy elhiggyük: képesek

szakmai elkötelezettség s mindenekelőtt a kölcsönös megbecsülés lángja) táplálásának jelentőségét hangoztatta.

Pék László, az SZMPSZ országos elnökének szavai igazolták a TV új elnöke gondolatainak példamutató értékét:

Pék László, az SZMPSZ elnöke emléklapot ad át Zahorán Juditnak, a Czuczor Gergely Alapiskola pedagógusának

vagyunk egymást becsülni. Tegyünk hát meg ennyit egymásért – a mindennapi önsanyargató önsajnálataink nélkül!” – kérte a megjelenteket, kiemelve a kölcsönös tiszteletadás fontosságát. A „pedagógusláng” (a hivatástudat, a

„Az SZMPSZ Érsekújvári Területi Választmánya, élén Liszka Évával, kitűnő példája annak, hogy egy szervezet meg tud újulni, képviseli a szakmaiságot, az oktatás különböző formáit, és eközben sohasem feledkezik meg a diákokról...” Beszéde másik részében a köreinkben egyre több helyen felbukkanó fásultság jeleinek elűzésére szólította fel a találkozó résztvevőit, kiemelve, hogy szükségesek az érsekújvárihoz hasonló meghitt, bensőséges találkozók, amelyek oldják a feszültségeket, elszántságot, hitet kölcsönöznek a feladatait elhivatottsággal végző embernek.

Csicsay Alajos, a Felvidéki Magyar Pedagógus-díj idei kitüntetettje is szólt a megjelentekhez: a pedagógushivatásról s -elkötelezettségről fejtette ki gondolatait. Hangoztatta: egykoron az oktatási intézmények erkölcsi normákat is közvetítettek, szüleink s tanítóink frott s íratlan szabályokat ültettek belénk hajdanán, amikor emberközelség jellemezte a kort, amelynek előfeltétele az őszinteség volt... „Ma a pedagógus

(Folytatás a 12. oldalon)

Liszka Éva megköszöni Fodor Attila, a Comenius PI igazgatója segítségét

A munka Kassán sem állt meg

Alig egy éve arról tudósítottam a lap olvasóit, hogy változás történt a kassai Területi Választmány élén. Most szintén ezzel kezdem mondanivalómat, mert ismét változás történt, jobb híján visszaállt az eredeti állapot. Szpisák Veronika objektív okok miatt visszaadta megbízását, így az elnöki teendőket ebben az esztendőben a régi-új elnök végzi, mert a munka nem állhat meg. Az alábbiakban néhány szó az eddigi munkáról és a tervekről.

A kassai régió távol esik mind a királyhalmeci, mind a rimaszombati RPK-tól, ezért továbbképzési programunkat részben magunk oldjuk meg. Kis régió vagyunk, mindössze hat alapszervezettel és 140 körüli taglétszámmal. A továbbképzésre kért támogatást, az Illyés Közalapítványban történt bonyodalmak miatt, közvetlen karácsony előtt kaptuk meg, így az őszi továbbképzés tavaszra tolódott. Március elején a tagok igényének eleget téve dr. Stredl Teréziával töltöttünk el egy felejthetetlen napot. A tréningyszerű foglalkozás a Márai Sándor Alapiskola és Gimnázium épületében volt, amelyen 33 pedagógus vett részt.

Az óvónők a pályázatrírással kapcsolatban kértek és kaptak szintén tréningyszerű foglalkozás keretében eligazítást március közepén. A tréninget Kulcsár Mária, a Fórum Intézet munkatársa tartotta a hat érdeklődő óvónőnek, akiket Balogh Valéria, a helyi óvoda igazgatója terelt össze az ismeretek megszerzése céljából.

A rimaszombati RPK programajánlatából (elsősorban a rozsnói iskolák veszik ki a tervezetből részüket) sok pedagógus választ saját érdeklődése szerint egy-egy továbbképzési lehetőséget. Remélhetőleg számosan bekapcsolódnak majd a nyári egyetemek programjába. Örömmel tölt el, hogy a régió pedagógusai az Országos Pedagógus Találkozóon mindig nagyon szép számban vannak, az idén is 42 fő jelent meg Rozsnyón.

Terveink között szerepel egy közös év végi kirándulás, amelyen tapasztalataim szerint jó alkalom nyílik arra, hogy a történelem egy szeletén és az épített örökség megismerésén túl különböző testület tagjai együtt legyenek, közös élményekben részesüljenek. Ezúttal Lengyelországot célozzuk meg, mégpedig Krakkó, Auschwitz, Wieliczka, Zakopane útvonalon. Utazás lesz ez térben és időben Nagy Lajostól a lengyel pápáig, a 14. századtól napjainkig, avatott idegenvezetővel, akinek fontos az európai magyar történelmi emlékek megismertetése. A háromnapos kirándulást június elejére ütemeztük be, melynek nagyban folyik a szervezése.

Az őszi folyamán bekapcsolódunk az Erzsébet Év valamely kassai rendezvényébe, mint ahogy mindig is jelen vagyunk minden kulturális rendezvényen, amely a régióban történik akár szervezőként, akár résztvevőként.

Kozsár Julianna

Számvetés és jövőbetekintés

(Befejezés a 11. oldalról)

szerény fizetésén kívül három ajándékot kaphat – summázta gondolatait Csicsay –: a neveltjének ragaszkodását, a szülők tiszteletét, a kollégák megbecsülését. Ha mindhármat megkapja, elégedett lehet munkájával.”

Az alapszervezetek ajánlásai alapján a TV elnöke és Pék László országos elnök kitüntette a legaktívabbakat. Liszka Éva elsőként Fodor Attilának, a Comenius PI igazgatójának mondott köszönetet a választmánynak és a régió iskoláinak nyújtott kimagasló szakmai segítségért. Oklevelet s virágot vehetett át Horváth Hedvig (Czuczor Gergely Alapiskola, Érsekújvár), Balogh Tímea (Jedlik Ányos Alapiskola, Szímó), Bajla Gizella (Kürti Óvoda), Noszák Otlia (Nagykéri Alapiskola), Krošlák Olga (Czuczor Gergely Alapiskola, Érsekújvár), Mojzes Ildikó (Pázmány Péter Gimnázium, Érsekújvár), Jakubík Teréz (Ady Endre Alapiskola, Párkány), Kollár Tibor (Czuczor Gergely Alapiskola, Érsekújvár), Veres István (Nagykéri Alapiskola), Mészáros Zsuzsanna (Kisújfalusi Alapiskola), Zahorán Judit (Czuczor Gergely Alapiskola,

Érsekújvár), Veszprémi Ferenc (Zsitvabesenyői Alapiskola), Porubszky Gabriella (Majthényi Adolf Alapiskola, Udvard), Tóth Mária (Szemerényi károly Alapiskola, Tardoskedd), Búcsi Teréz (Endrődy János Alapiskola, Muzsla). Megtudtuk Liszka Évától, hogy a kitüntetettek (szalapszervezetekelnökei) jutalomkirándulás keretében – munkájuk elismeréseként – hamarosan Nyugat-Dunántúli két jelentős diákvárosa, Győr és Pápa nevezetességeivel ismerkedhetnek meg.

Az összejevetel szerves részét alkotta a kölcsönös megismerés, az egymástól való tanulás gondolatával elkészített prezentációk ismertetése. Három intézmény „engedett bepillantást” a falaikon belül zajló tevékenységformákba. A Muzslai Endrődy János AI-ban meghonosodott rendezvényeket Búcsi Teréz iskolaigazgató ismertette, a Pázmány Péter Gimnázium történetét s mindennapjait Száraz Dénes iskolaigazgató, a város alpolgármestere vázolta fel (aki a Szülőföldön Magyarul Polgári Társulás elnökeként is köszöntötte a találkozó résztvevőit), a Czuczor Gergely Alapiskola sokrétű munkájáról

„A múltat tiszteld a jelenben és tartsd a jövőnek” mottó jegyében Novák Mónika igazgató adott számot.

A pedagógustalálkozó a „Tavaszi Regionális Szakmai Napok” keretében zajlott, amelynek jó néhány rendezvénye – Pontozásos értékelés az iskolai oktató-nevelő munkában, Az iskolaigazgatók szakmai találkozója, Prezentációkészítés, Drámajátékok az óvodákban és az iskolai klubban, Grafológiai ismeretek alkalmazása az oktatásban, Vizuális nevelés az iskolában – is publikus lett volna.

A találkozó hivatalos részét követően a résztvevők a Csemadok-székház pinchelyiségében folytatták a megérdemelt ünneplést, megfogadva Márai Sándor szavait: „...ünnepelj egészen. Öltözz fekete ruhát, tisztálkodjál belülről és kívülről. Felejsd el mindent, ami a köznapok szertartása és feladata. Az ünnep legyen ünnepies. Legyen benne tánc, virág, válogatott étek, vérpezsdítő és feledkezést nyújtó italok, s mindenekfölött legyen benne valami a régi rendtartásból, a hetedik napból, a teljes kikapcsolódásból...”

Pénzes István

VI. VOX HUMANA Révkomáromban

„Az emberi hang, a mindenkinek hozzáférhető, ingyenes és mégis a legszebb hangszer lehet csak általános, sokakra kiterjedő zenekultúra termő talaja.“ (Kodály Zoltán)

A Városi Művelődési Központ és a Gaudium Polgári Társaság 2007 április 21-én rendezte meg a komáromi énekkarok hagyományos tavaszi fesztiválját. A szervezők az idén Kodály Zoltán Emlékhangversenyt rendeztek a zeneszerző születésének 125. és halálának 40. évfordulója alkalmából.

A fesztivál fővédnökének, Heizer Antalnak, a Magyar Köztársaság szlovákiai nagykövetének köszöntőjét Szabó József a nagykövetség tanácsosa tolmácsolta. A hangversenyen felléptek: a VMK és a Csemadok VSz Concor dia vegyes kara – Stubendek István; A VMK és a Jókai Mór MT Alapiskola (egykori diákjainak) Gaudium vegyes kara – Stirber Lajos; a VMK Kantantína női kamara kórusa – Katarína Čupková; a dél-komáromi pedagógusok Vox Femina kórusa – Hoffmanné Kemenes Vera; a vendégkórusok: a solymári Corvinus vegyes kar – Cser Miklós és Lógó Tibor; a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Vass Lajos Kórusa – Józsa Mónika, Tóth Árpád és Tömöl Gabriella vezetésével. Közreműködött a Jókai Mór MT Alapiskola Gyermekkara és a Mariánum Egyházi Iskolaközpont Gyermekkórusa – felkészítők: Bartal Éva és Stubendek István. Mindegyik

A Szlovákiai Magyar Pedagógusok Vass Lajos Kórusa

énekkar változatos műsort énekelt. Az elhangzott Kodály kórusművekről most is bebizonyosodott Bartók Béla igaza: „Ezek a művek: hitvallomás a magyar lélek mellett.“ A további közreműködők – a dél-komáromi Brigetio kamarazenekar Horváth Györgyi vezetésével, a helyi Komorra kamarazenekar Gál Gábor vezetésével és Galán Géza neves színművésznőnk – nagyban hozzájárultak a rendezvény ünnepi hangulatához.

A lelkes szereplők „teljesítményeit“ a hangverseny kezdetétől a végéig vas taps kísérte. Az értő és hálás közönség reakciójából ítélve, a legnagyobb sikert a Pedagógusok Vass Lajos kórusa aratta.

A fesztivál résztvevői elismeréssel szölkétek a rendezvényről, hiszen ritkán adatik meg, hogy 200 dalos együtt énekelhessen olyan remekműveket, mint E. Suchoň: Aká si mi krásna című kórusműve, vagy Kodály Zoltán: A magyarokhoz című szerzeménye. Az olyan alkalom is ritka, ahol Eugen Suchoň – szép magyarsággal elmondott – Kodály Zoltánt méltató szavai hallhatóak felvételről: „Kodály Zoltánban nemcsak a magyar kultúra vesztette al nagy kritikusát, tudósát, alkotóművészt és tanítómesterét, hanem a világ vesztette el azt az embert, aki világviszonylatban vitte a zenét új utakra.“

A fesztivál szervezői köszönik a támogatást Komárom város önkormányzatának, a VÚJE rt.-nek, az SZKKM Kisebbségi és Regionális Kultúrák Főosztályának, valamint Csicsó Péter magánvállalkozónak és a Tímea virágszalonnak. Sajnos a rendezvény sikere feletti örömkömbé némi üröm is vegyült. Érthetetlen számunkra az a közönyösség, amely a helyi médiumok részéről a valódi zenei értékeket felvonultató rendezvények iránt évek óta megnyilvánul. Ha valamennyi lapunk közölte volna az általunk elküldött meghívónkat, szombaton este bizonyára sokkal többen ültek volna a VMK 600 főt befogadó színháztermében.

Az egyesített kórusok

Módszertani nap a szövegértésről és szövegalkotásról

Az SZMPSZ Pelsőci Helyi Szervezete a Rimaszombati Regionális Pedagógiai Központtal karöltve most már hagyományosan minden évben módszertani napot szervez a helyi és a környékbeli kisiskolák pedagógusai számára. Ezt ebben az évben is sikerült megvalósítani 2007. április 20-án. A módszertani nap témája a szövegértés és szövegalkotás volt az 1-4. évfolyamokban. Nagy szeretettel üdvözölhetjük Fejér Zsoltot Budapestről a Sulinova képviselőjében.

Naponta küzdünk azzal a ténnyel, hogy a gyerekek nagy része nem érti, hogy mit olvas. Az iskolák többsége a régi rutinoknak megfelelően alkalmazza taneszközöket, tanulásszervezési módjait, értékelési rendszerét. Az elsősöket hajtjuk, hogy karácsonyra ismerjék meg az összes betűt, tudjanak folyékonyan olvasni.

Ha az iskolában minden gyermek számít, akkor alapvető kritérium a képesség- és személyiségfejlesztés, differenciálás, a pedagógus támogató szerepe, valamint a fejlesztő értékelés alkalmazása.

Bepillantást nyertünk a Sulinova által kidolgozott és összeállított új tankönyvekbe. Összehasonlítottuk őket más tankönyvekkel, megnézhettük a különbséget. A szerzők úgy látták helyesen, hogy olvasókönyv helyett tankönyvcsomagot kapjanak a tanulók. Az egyik könyv a klasszikus irodalmi értékeket, a másik a hétköznapi szövegeket tartalmazza, a harmadikban az én-történetekbe, a negyedikben a természet és technika érdekességeibe kap betekintést a tanuló a korához mért leegyszerűsített nyelvezettel.

A tréningyszerű továbbképzésről minden pedagógus pozitív energiával feltöltődve távozott, s a hallottakat és látottakat mindennapi munkájában próbálja kamatoztatni.

Kulik Szilva

Az SZMPSZ Országos Elnöksége pályázatot hirdet a Pedagógusszövetség havilapja, a Pedagógusfórum főszerkesztői tiszttségének betöltésére

Feltételek:

- a hazai magyar közoktatás helyzetének és az SZMPSZ tevékenységének alapos ismerete,
- szakmai életrajz, valamint a lap kiadási és szerkesztési koncepciójának leadása írásos formában **2007. június 30-ig** az SZMPSZ Központi irodájának címére,
- részvétel a szóbeli meghallgatáson.

A főszerkesztő feladatköre:

- a szerkesztőbizottság létrehozása és munkájának koordinálása,
- a regionális munkatársak hálózatának kialakítása,
- a lap rendszeres havi megjelenítése 2007 szeptemberétől,
- a lap kiadását érintő kérdésekben együttműködés az SZMPSZ országos szerveivel.

A pályázatot az SZMPSZ OE által kinevezett bizottság bírálja el 2007. július 31-ig.

A pályázatra jelentkezők szóbeli meghallgatásra kapnak meghívást. A szerkesztői munkával kapcsolatos feltételek (a munkaszerződés formája, a honorárium mértéke, stb.) megbeszélése a pályázati meghallgatás részét képezik. Az érdeklődők előzetes tájékoztatást a 0903 931043 és a 031 7807928-as telefonszámokon kaphatnak.

**Postacím: Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége,
945 01 Komárom, P. O. BOX 49**

„Míg élsz, mindig tanulnod kell.”

A Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetségének Érsekújvári Területi Választmánya számos továbbképzést szervez a régió pedagógusainak. A címben foglalt Seneca-idézet jegyében 2007. április 23-án vették kezdetét az Érsekújvári Tavasz Regionális Szakmai Napok. Liszka Éva elnök jóvoltából rendkívül változatos előadásokat hallgathattak meg az érdeklődők egészen május közepéig.

E programsorozatot Strba Sándor előadása indította az általa kidolgozott pontozásos értékelési módszer ismertetésével.

Az Illyés Közalapítványhoz benyújtott sikeres pályázatnak köszönhetően alkalom nyílt az Érsekújvári járás magyar intézményvezetőinek szakmai találkozójára. A 19 alapiskolából 14 képviseltette magát a kétnapos rendezvényen a nagymeyeri termálfürdőben. Társzervezőnk a Comenius Pedagógiai Intézet volt, melynek igazgatója, Fodor Attila az EU-s fejlesztési forrásokról, valamint az intézetük szakmai kínálatáról tájékoztatta a jelenlévőket.

Az Állami Tanfelügyelet szakembere Balogh Edit, a tanfelügyelői ellenőrzések eredményességéről számolt be. Pék László, az SZMPSZ elnöke, a Pázmány Péter Alapítvány kuratóriumának tagja pedig az említett alapítványi támogatás lehetőségeit tárta elénk. Felhívta a figyelmünket egy nemrégiben

megjelent, az utóbbi évek beiratkozási programjait ismertető kiadványra.

A találkozó második napján is folytatódott a szakmai tapasztalatcserék, viták. Varga Mária pszichológus tartalmas, időszerű előadása a tanulási zavarokról, az iskolai zaklatás megelőzéséről szólt, mellyel felkeltette az igazgatók figyelmét, és ugyancsak hasznos tanácsokkal látta el az intézményvezetőket.

Az érsekújvári régióban több alacsonylétszámú kisiskola is működik. Ezek létjogosultságára hívta fel a figyelmet Vas Károly, az udvardi oktatásügyi hivatal vezetője. Kihangsúlyozta a fenntartók kistérségi együttműködésének fontosságát is.

Az igazgatókat leginkább foglalkoztató téma a Monitorizálás szakembere sajnos a meghívásnak nem tudott eleget tenni. A felkészítő pedagógusok észrevételeit, javaslatait és bírálatát írásban is összesítettük. Mivel a személyes találkozásra nem került sor az Állami Pedagógiai Intézet szakemberével, az anyagot továbbítjuk feléjük, s csak remélni tudjuk, hogy a jövőben nem hagyják figyelmen kívül.

Maczkó Edit informatikus a prezentációkészítés rejtelmeibe vezette be az érdeklődő pedagógusokat. E továbbképzésnek a Czuczor Gergely Alapiskola adott otthont.

Novák Mónika, a CzG AI igazgatója

Tananyagújítás diákjaink érdekében

Befejezéséhez közeledik az elavult tananyagrészek megújításával kapcsolatos program, melyet az SZMPSZ az Európai Szociális Alap keretében végzett majd egy éven át. A tananyagújítást végző csapat tagjai utoljára Búcsón találkoztak, hogy bemutassák egymásnak a már majdnem elkészült munkákat, és megosszák egymással tapasztalataikat.

A találkozón részt vett Vass Vilmos, a veszprémi Pannon Egyetem docense, aki a „segítő barát” szerepében rámutatott a munkákban előforduló hiányosságokra, tanácsot adott ezek kiküszöbölésére, valamint támpontokat adott a program termékének, a CD-nek az elkészítéséhez.

Megállapítottuk, hogy mivel iskolarendszerünkben többnyire hiányoznak az „értelmes emberi tantervek”, a tananyagújításhoz leginkább rugalmasságra van szükség, és figyelembe kell venni azokat a tényezőket, amelyeken változtatni tudunk. Pl. „játszani” tudunk a tartalommal, annak struktúrájával és legfőképpen az idővel. A legtöbb tananyagújító munkája azért lesz hasznos a pedagógusok számára, mert segítségével időt takaríthat meg, amit a diákjaira fordíthat. A fejlesztés elsősorban a tevékenykedtetésre irányult, és szinte valamennyi tananyag ezt figyelembe véve készült.

A program alapüzenete: azért újítottunk, hogy másképp csináljuk, hogy a tanulók könnyebben, jobban (ne többet) tanuljanak. Munkáinkkal inspirálni szeretnénk kollégáinkat is, ezért feladatult adtuk, hogy az újítók készítsenek egy összefoglalót, ún. módszertani útmutatót, amelybe belekerül, kinek készült a munka, hogyan tudják használni a kollégák és főleg hogyan tudnak vele dolgozni diákjaink.

Meggyőződésünk, hogy jó úton indultunk el, reméljük, sok követőnk lesz, és bízunk benne, hogy a Pedagógusszövetség továbbra is felkarolja azokat a tevékeny kollégákat, akik ennek az igényes feladatnak megfeleltek, illetve a jövőben kapcsolódnak be a tananyagtartalmak megújításába.

Az alap- és középiskolák pedagógusait ezúton is meghívjuk azokra a szakmai napokra, melyeken a projektbe bekapcsolódott kollégák mutatják be az általuk kidolgozott munkákat.

A szakmai napok színhelyei és időpontjai a következők: június 7. – Galánta, június 8. – Komárom, június 13. – Fülek. A programmal kapcsolatos részletesebb információkat megtalálják az SZMPSZ honlapján www.szmpszzs.sk.

A szakmai találkozóktól azt várjuk, hogy a kollégák, akik a munkákkal megismerkednek, elmondják, mit tanultak belőle, fogják-e használni, ha igen, hogyan, és ők mit csináltak volna másképp? Kérjük az iskolák vezetőit, adjanak lehetőséget a digitális tananyagok iránt érdeklődő kollégáknak, hogy részt vehessenek a szakmai programon.

Győző Andrea

Bolyai Nyári Akadémia – 2007

A Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége felhívja az érdeklődő pedagógusok figyelmét, hogy a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége meghívására 45 felvidéki magyar pedagógus vehet részt a XV. Bolyai Nyári Akadémián.

Időpont: 2007. július 15 – 21.

Jelentkezés: 2007. június 4-ig az SZMPSZ honlapjáról (www.szmpszzs.sk) letölthető jelentkezési lapon. Minden jelentkező írásbeli értesítést kap június 20-ig. Az SZMPSZ Komáromból autóbusszt indít. Bővebb felvilágosítást Jókai Tibor irodavezető ad a 035 7713 572 vagy a 035 7714 755 telefonszámokon és az szmpszzs@szmpszzs.sk e-mail címen. A tanfolyamok részletes tartalma megtekinthető a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége honlapján: www.rmpszzs.ro.

Jelentkezni az alábbi tanfolyamokra lehet:

S sz	Tanfolyam megnevezése	Helyszín
1	Magyar nyelv és irodalom <i>–Emlékezet és felejtés az irodalmi hagyományban</i>	Csikszereda Sapientia EMTE
2	Angol	Csikszereda Sapientia EMTE
3	Testnevelés – <i>A testnevelés szerepe az iskola oktató-nevelői feladatainak megvalósításában</i>	Csikszereda Sapientia EMTE
4	Multimédia az oktatásban	Csikszereda – Apáczai Csere János Pedagógusok Háza
5	Médiainformatika	Csikszereda Sapientia EMTE
6	Kémia – <i>A kémia ezer arca</i> Fizika Biológia	Csikszereda Sapientia EMTE
7	Mentálhigiénés képzés pedagógusoknak	Arad – Csiky Gergely Iskolaközpont
8	Élvezetési ismeretek és készségek fejlesztése	Arad – Csiky Gergely Iskolaközpont
9	Képzőművészet <i>Vizuális nevelés</i>	Székelyudvarhely Dr. Palló Imre Művészeti Líceum
10	Ének-zene <i>Ének-zenetanárok, tanítók programja Magánének Vonós részleg Klarinét részleg Zongora szak</i>	Székelyudvarhely Dr. Palló Imre Művészeti Líceum
11	Matematika	Gyergyószentmiklós – Salamon Ernő Gimnázium
12	Mérnök-tanárok Műszaki szakterület és szaknyelv – AutoCAD-3D rajzoló rendszer	Gyergyószentmiklós – Gépiari Szakközépiskola
13	Földrajz	Nagyszeben – Pedagógusok Háza

A Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége XVI. Nyári Egyeteme

Az SZMPSZ XVI. Nyári Egyeteme
helyszínei és időpontjai:

Komárom, 2007. július 9-14.

Rimaszombat, 2007. július 22- 27.

A meghirdetett szakcsoportok száma
Komáromban 13, Rimaszombatban 11.

A szakcsoportok programja 30 órás.

A programok tartalmi felépítése nem teszi lehetővé az átjárást, ezért csak egy szakcsoportba lehet jelentkezni. Egy-egy szakcsoport indításának a feltétele, hogy arra legalább 20 fő bejelentkezik. A pedagógusok és az oktatásügyi dolgozók mellett valamennyi programra jelentkezhetnek a pedagógiai pályára készülő egyetemi hallgatók is. A komáromi nyári egyetem hétfőn 13.00 órakor kezdődik és szombaton 12.00 órakor fejeződik be, Rimaszombatban vasárnap 18.00 órakor kezdődik és pénteken 13.00 órakor fejeződik be. A nyári egyetem szakmai programjait mindkét helyszínen egyéb programok gazdag kínálata (városnézés, történelmi kirándulások, kulturális

rendezvények, tankönyv- és taneszköz bemutatók, meghívott vendégek előadása stb.) egészítik ki.

Jelentkezési határidő június 18. Jelentkezni az SZMPSZ honlapjáról letölthető jelentkezési lapon (www.szmps.sk) lehet az alábbi címek valamelyikén: levélcím: SZMPSZ P.O.BOX 49., 945 01 Komárno, fax.: 035 7714 756, e-mail: szmps@szmps.sk.

A jelentkezéssel együtt megrendelt ellátást is magában foglaló részvételi díj az SZMPSZ-tagok és az egyetemi hallgatók számára 700 Sk, a többi pedagógusnak 950 Sk.

A részvételi díjat a jelentkezés elfogadása után kell befizetni. Erről az SZMPSZ Komáromi Központi Irodája írásban értesíti a jelentkezőket.

Az érdeklődők bővebb információkat az alábbi telefonszámokon kérhetnek: Komáromi Központi Iroda: 035 / 7714 755, 035 / 7713 572, Rimaszombati Regionális Pedagógiai Központ: 047 / 563 1205.

A Nyári Egyetem iránt érdeklődők az alábbi szakcsoportok közül választhatnak:

Komáromi Nyári Egyetem 2007. július 9-14.

Ssz.	Tanfolyam megnevezése
KM - 1	Kompetenciaalapú oktatás: szövegértés, szövegalkotás
KM - 2	Sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése
KM - 3	Játék és személyiségfejlesztés
KM - 4	Drámapedagógia
KM - 5	Vizuális nevelés tanítók, óvodapedagógusok és nevelőnők részére
KM - 6	Ének-zene - képzés diákkórusok vezetői részére
KM - 7	Reneszánsz és barokk táncok – elméleti és gyakorlati alapismeretek
KM - 8	Kézműves technikák, bábkészítés óvodapedagógusok, nevelők részére
KM - 9	Mérnöktechnárok továbbképzése
KM - 10	Gömbi geometria
KM - 11	Digitális tananyagszerkesztés - LAPODA
KM - 12	ECDL (felkészítés a vizsgára és vizsga)
KM - 13	Környezeti ismeretek: földrajz, biológia, honismeret tantárgyakat oktató pedagógusok továbbképzése

Rimaszombati Nyári Egyetem 2007. július 22 –27.

S sz.	Tanfolyam megnevezése
RSZ - 1	Óvodapedagógia – Kompetenciaalapú óvodai nevelési program
RSZ - 2	Fejlesztő pedagógia
RSZ - 3	Kooperatív tanulási technikák - tréning
RSZ - 4	Kompetenciaalapú oktatás: Szövegértés, szövegalkotás
RSZ - 5	Gordon-tréning
RSZ - 6	Tanulásmódszertan - a tanulás tanítása
RSZ - 7	Kézművesség és bábkészítés
RSZ - 8	Diaktánc csoportot irányító pedagógusok koreográfiai képzése
RSZ - 9	Kalandok és álmok
RSZ - 10	Digitális tananyagszerkesztés LAPODA
RSZ - 11	ECDL (felkészítés a vizsgára és vizsga)

Az egyes tanfolyamok szakmai programjának részletesebb leírása megtekinthető az SZMPSZ honlapján (www.szmps.sk).

Kárpátaljai Nyári Kölcsey Pedagógusakadémia

A Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége felhívja az érdeklődő pedagógusok figyelmét, hogy a Kárpátaljai Magyar Pedagógus Szövetség meghívására felvidéki magyar pedagógusok vehetnek részt a 2007. nyarán a Kárpátaljai Nyári Kölcsey Pedagógusakadémián.

Jelentkezés 2007. június 15-ig, az SZMPSZ honlapjáról (www.szmps.sk) letölthető jelentkezési lapon. Bővebb felvilágosítást Jókai Tibor irodavezető ad a 035 7713 572 vagy a 035 7714 755 telefonszámokon és az szmps@szmps.sk e-mail címen.

Az utazást mindenkinek egyénileg kell megoldania.

A jelentkezők június 22-ig írásban értesítést kapnak.

Jelentkezni az alábbi tanfolyamokra lehet:

Tanfolyam	Helyszín	Időpont
-----------	----------	---------

I. TURNUS

Ének-zene-néptánc, kézműves továbbképzés	Tiszapéterfalva	2007. június 30–július 7.
Számítástechnika kezdőknek	Beregszász	2007. július 2–7.
Iskolai könyvtárosok továbbképzése	Beregszász	2007. július 2–7.
Óvodapedagógusok továbbképzése	Beregszász	2007. július 2–7.
Angol szakos tanárok továbbképzése	Beregszász	2007. július 2–7.

II. TURNUS

Földrajz szakos tanárok továbbképzése	Beregszász	2007. július 9–14.
Történelem szakos tanárok továbbképzése	Beregszász	2007. július 9–14.
Magyar nyelv és irodalom szakos tanárok továbbképzése	Beregszász	2007. július 9–14.
Biológia szakos tanárok továbbképzése	Beregszász	2007. július 9–14.
Kémia szakos tanárok továbbképzése	Beregszász	2007. július 9–14.

III. TURNUS

Tanítók továbbképzése	Beregszász	2007. július 23–28.
Fizika szakos tanárok továbbképzése	Beregszász	2007. július 23–28.
Informatikatanárok és iskolai rendszergazdák továbbképzése	Beregszász	2007. július 23–28.
Matematika szakos tanárok továbbképzése	Beregszász	2007. július 23–28.

Elszállás a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Kollégiumában, 2 - 3 ágyas, fürdoszobás szobákban. Napi háromszori étkezés biztosítva.

IV. Jókai Mór vers- és prózamondó tábor

A Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége negyedik alkalommal szervezi a Jókai Mór vers- és prózamondó tábort az alapiskolák tanulói részére. A foglalkozásokat hazai és magyarországi szakemberek végzik. Programkínálatunkban szövegelemzés és előadás, beszédtechnikai foglalkozások, valamint balatonfüredi tanulmányút szerepel.

**A tábor időpontja és helyszíne:
2007. július 7-12, Komárom**

Részvételi díj: bentlakóknak 1 000.-Sk, hazajáróknak 500.-Sk. A táborozók ellátásának további költségeit az SZMPSZ fedezi.

Jelentkezés: 2007. június 15-ig az SZMPSZ honlapjáról (www.szmps.sk) letölthető jelentkezési lapon.

A jelentkezési lapot a következő címekre várjuk: levélben: SZMPSZ P.O.BOX 49., 945 01 Komárom, e-mailen: szmps@szmps.sk .

Magas létszám esetén a gyerekek besorolását a jelentkezési sorrend határozza meg.

Részletes programot a visszajelzéssel küldünk.

Bővebb információ Jókai Tibor irodavezetőnél a 035 7714 755

vagy a 035 7713 572 telefonszámokon.

Matematikai-fizikai- csillagászati tábor

Uppony 2007. július 5 – 15.

Dr. Tamás Gyula matematikus és csoportja immár negyedik alkalommal rendezi meg Upponyban, a Bükk hegységben - gyönyörű környezetben - a matematika, a fizika és a csillagászat iránt fogékony középiskolások tanulmányi táborát, ahova elsősorban kárpátaljai és felvidéki diákokat várnak.

A tábor résztvevői között tavaly beregszászi és galántai diákok is voltak.

A táborban:

délelőttönként – érdekes témák programba iktatásával – tanulás folyik,

délután a kikapcsolódás,

este csillagászati megfigyelések egy 20 cm átmérőjű, 1/8-as nyílászivornyú tükrös távcsővel. Filmvetítés a szeniális magyar tudósokról: Bay Zoltán, Bejczy Antal, Erdős Pál, Gábor Dénes, Hell Miksa, Körösi Csoma Sándor, Kármán Tódor, Neumann János, Oláh György, Roska Tamás, Simonyi Károly, Szalay Sándor, Szilárd Leó, Teller Ede, Wigner Jenő
Térítési költségek: napi 2.000.- Ft, ez változhat a támogatások függvényében.

Bővebb információ és egyéb tájékoztatás a következő e-mail címen: xmathesr@legnet.hu

Telefon: 0036 48 313 528, mobil: 0036 20 442 58 81

Levél cím: Dr. Tamás Gyula,
3700Kazincbarcika, Fő tér 23.

KINCSKERESŐK III

A Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége

KINCSKERESŐK III

címmel pályázatot hirdet

a szlovák állampolgársággal rendelkező diákok számára.

A pályázat célja a szülőföldhöz, a szlovákiai magyarság tájegységeihez, településeihez és etnikai csoportjaihoz kapcsolódó kulturális, helytörténeti és tájféldrajzi értékek felkutatása és bemutatása diákok pályamunkái által, regionális és országos diákkonferenciákon a következő kategóriákban:

I. kategória (az alapiskolák 5-9.

és a nyolcosztályos gimnáziumok 1-4. évfolyama):

Egy település vagy egy tájegység története, mese- és mondavilága, hírességeinek, kulturális és természeti kincseinek, vallásos hagyományainak, néprajzi értékeinek, épített örökségének, táji, földrajzi jellemzőinek, növény- és állatvilágának, stb. bemutatása regionális, a továbbjutók számára országos konferencián 10 perces előadás keretében, számítógépes vetítés (pl. PowerPoint) segítségével. (Az előadáshoz tárgyi emlékek bemutatása is kapcsolódhat.)

A jelentkezéssel egyidejűleg kell beküldeni a választott téma 1 (legfeljebb 2) oldalas számítógéppel írt összefoglalását és a forrásanyag (szakirodalom, ismeretterjesztő művek, adatközlők) jegyzékét nyomtatott és elektronikus formában.

Pályázhatnak egyének vagy csapatok (legfeljebb 2 fő), bármely szabadon választott témával.

Jelentkezni a kitöltött jelentkezési lapon lehet, postán és e-mailben.

II. kategória (középiszkolások):

A szlovákiai magyarság tájaihoz, településeihez és közösségeihez kapcsolódó, a téma iránt a pályázó személyes

kötődését is nyilvánvalóvá tevő pályamunkák készítése, tetszés szerint választható témakörben (kultúrtörténet, helytörténet, néprajz, vallástörténet, művészet, irodalom, földrajz, természetvédelem, gazdaságtörténet, építészet stb.).

A pályamunka alapja a számítógéppel írt (legalább 5, legfeljebb 20 oldal terjedelmű) esszé, mellékletekkel (fotó, térkép, levéltári dokumentum, rajz stb. kiegészítve), amelynek nyomtatott és digitális változatát a jelentkezési lappal egyidőben kell elküldeni és a pályázathoz kapcsolódó regionális és országos konferencián 10 perces vetített képes előadás keretében (pl. PowerPoint segítségével) bemutatni. Az előadáshoz tárgyi emlékek, filmrészlet, stb. mellékletek bemutatása is kapcsolódhat.

A pályamunkának tartalmaznia kell a forrásanyag megjelölését (a szakirodalom pontos bibliográfiája, saját gyűjtésnél az adatközlő/k/ neve, szül. éve, laccíme, – ha a téma megkívánja, vallása, mestersége).

Pályázhatnak egyének vagy csapatok (legfeljebb 2 fő),

a helytörténethez kapcsolódó

bármely szabadon választott témával.

Jelentkezni a pályamunka 1-2 oldalas összefoglalásával, az esszé nyomtatott és elektronikus változatának beküldésével lehet.

Jelentkezési határidő mindkét kategóriában: 2007. szeptember 30.

A jelentkezési lapok letölthetők az SZMPSZ honlapjáról: www.szmpsyz.sk A jelentkezési lapokat, és a kiírásban megjelölt küldeményeket postán és elektronikus levélben kell eljuttatni a következő címekre:

postán: SZMPSZ – RPK, ul. Z. Kodálya 777, 924 01 Galanta,

e-mailben: rpk.ga@szmpsyz.sk

További információk a következő címeken és telefonszámokon kérhetők: Regionális Pedagógiai Központ Galánta, Kodály Z. u. 777, tel.: 031 / 780 7935

e-mail: rpk.ga@szmpsyz.sk

Szanyi Mária, m.szanyi@centrum.sk, tel.: 031 / 780 4864, mobil: 0911 451 024.

TUDOK

A Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége a Szlovák Köztársaság Oktatási minisztériuma, a Szülőföld Alap és a Magyar Köztársaság Oktatási és Kulturális Minisztériuma támogatásával pályázatot hirdet

TERMÉSZETTUDOMÁNYOS DIÁK-SZAKDOLGOZATOK

itthoni bemutatására.

A pályázat célja: ösztönözni és segíteni a Szlovákiában magyarul tanuló középiszkolások és a magyar nyelven tanuló nyolcadikos és kilencedikes alapiskolába járó diákok tehetségének kibontakoztatását a természettudományi tantárgyakban és az ezekhez kapcsolódó területeken, elősegíteni szülőföldünk természettudományos múltjának felkutatását, előmozdítani iskoláinkban a tudományos diákkörök működését és a kutatók csatlakozását a magyar ajkú kutató diákok egész Kárpát-medencéjének felőlelő mozgalmához, segíteni a kutató diákok részvételét a tudományos diákkörök hazai és külföldi konferenciáin.

A pályázók köre: a szlovákiai középiszkolák magyar nyelven tanuló diákjai, az alapiskolák magyarul tanuló nyolcadikosai és kilencedikesei (egyéni, vagy max. kétfős csoportban).

A pályamunka jellemzése: természettudományos ismeretekre és kutatásra alapozva érdekes témájú szakdolgozat

készítése írásban, bemutatása szóban - magyar nyelven - (előadás 10 percben, 5 perces vitával), érdekes módon (akár

Biológia

Kémia

Fizika

Orvostudomány

Földrajz (természet-

és társadalomföldrajz)

Matematika

Természetvédelem,

ökológia

A szakközépiskola
profilanyagjai

Környezetvédelem,
környezeti kémia

Természettudományos
múltunk felkutatása

Számítástechnika

digitális adathordozók, fotók, hanganyag, poszter stb. segítségével), rangos nemzetközi zsűri előtt, a következő szakterületek valamelyikéből:

Az alapiskolások szakdolgozatait külön kategóriában értékeljük. A zsűri által értékesnek minősített dolgozatok szerzői jutalomban részesülnek.

A pályamunkák bemutatásának helyíne: Dunaszerdahely

Tervezett időpontja: 2007. november 14-15.

Jelentkezési határidő: 2007. szeptember 20.

További információk: www.szmpsyz.sk honlapon, hechtanna@gmail.com e-mail címen, vagy a 0905 439 111 (Hecht Anna) 0915 188 667 (Kulcsár Andrea) 0907 714 304 (Gáspár Mária) mobil telefonszámokon.

**A Magyar Asztronautikai Társaság (MANT)
a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal (NKTH)
támogatásával az első mesterséges hold,
a Szputnyik-1 felbocsátásának fél évszázados
évfordulója alkalmából
országos ifjúsági vetélkedőt szervez**

50 éves az űrkorszak címmel az űrkutatás iránt érdeklődő diákok

3 fős csapatai számára.

A vetélkedő fővédnöke:

Charles Simonyi űrhajós

A verseny internetes honlapja: www.mant.hu
(2007. május 20. után: www.orkorszak50.hu)

A vetélkedő célja

A legtöbb ember fantáziáját megmozgatja az űrhajózás, de mindennapjainkat is egyre inkább átszövik az űrkutatás eredményei. A vetélkedő célja, hogy a fiatal korosztály – játékos formában – minél több ismeretre tegyen szert a témával kapcsolatban. Egy kis kutatómunkával, utánajárással minden feladat megoldható! Megelevenednek az elmúlt 50 év legérdekesebb eseményei. Kiderül, hogy mennyire fontosak az űrkutatási eredmények a mindennapjainkban. Tudatosulhat bennünk, hogy számos területen hazánk is részt vesz az űrkutatásban, az eredmények hasznosításában.

Kik indulhatnak a versenyen?

A vetélkedő fordulói magyar nyelven zajlanak. Részt vehetnek rajta a Magyarországon, valamint a határokon túl tanuló általános- valamint középiskolás diákok. A három főből álló csapatok tagjainak életkora 12-18* év lehet.

*(2007. október 4-ig be nem töltött !)

Nevezési feltételek

A versenyre való jelentkezés 2007. május 20 után, a verseny internetes honlapján történő regisztrációval történik. A jelentkezés végső határideje 2007. szeptember 15.

A verseny fordulói

A vetélkedő első két fordulója az interneten zajlik. A csapatoknak tesztkérdésekre kell válaszolniuk, a helyes válasz betűjelének kiválasztásával. A teszt sorozatok megoldása mellett válaszolniuk kell néhány más kérdésre is.

A vetélkedő döntője várhatóan 2007. októberben lesz Budapesten. Ezen az első és második fordulós teljesítményeik alapján a legjobb csapatok vehetnek részt.

Nyeremények

- A verseny döntőjében a legjobban szereplő csapat(ok) tagjai űrkutatással és űrhajózással kapcsolatos nemzetközi űrtáborokba utazhatnak.
- A további helyezett csapatok részvételt nyernek a MANT 2008. évi nyári űrtáborába.
- A vetélkedő legjobb helyezettjei a verseny támogatói által felajánlott tárgyjutalmakban is részesülnek.

További információ

A versenyrel kapcsolatban további információkat a www.mant.hu honlapon, valamint a Magyar Asztronautikai Társaság címén lehet szerezni: Magyar Asztronautikai Társaság, 1027 Budapest, Fő u. 68, Tel.: +36-1-201-8443

A vetélkedő lebonyolítását a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal (NKTH) és a Kutatás-fejlesztési Pályázati és Kutatáshasznosítási Iroda (KPI) támogatja a Mecénatúra program keretében.

A Pázmány Alapítvány pályázati felhívása

A. Az óvodák és iskolák mellett működő SZMPSZ és SZMSZSZ ASZ részére szakmai napok szervezésére (maximálisan megpályázható összeg 5 000,- Sk).

B. Az óvodák és iskolák mellett működő SZMSZSZ ASZ részére az iskolák és óvodák mellett működő művészeti és kulturális csoportok működési költségeinek támogatására (maximálisan megpályázható összeg 20 000,- Sk).

A. Az elnyert összeg a szakmai napon felhasznált tárgyi segédeszközök, segédanyagok biztosítására és útiköltség elszámolására használható fel. Étkezés és frissítő ebből a támogatásból nem téríthető. A szakmai nap résztvevőinek száma legalább 20. Egy nevelési- vagy oktatási intézmény mellett működő alapszervezet csak egy pályázatot nyújthat be.

Megjegyzés: Az SZMPSZ területi választmánya is pályázhat az oktatási intézmények keretében megvalósuló szakmai programokra, amennyiben azok több iskolára terjednek ki.

B. Az elnyert összeg a csoport működését szolgáló tárgyi segédeszközök, segédanyagok biztosítására használható fel. Étkezés, frissítő, honorárium, audiovizuális segédeszközök és útiköltség ebből a támogatásból nem téríthető. A csoport tagjainak száma legalább 10, több évre visszamenőleg működése folyamatos. A pályázat elbírálásánál a sikeres működés és eredményesség előnyt jelent. Egy nevelési- vagy oktatási intézmény mellett működő alapszervezet csak egy pályázatot nyújthat be.

A pályázat beküldésének határideje: 2007. június 15.

A pályázati feltételekkel kapcsolatos további információk és a letölthető formanyomtatványok megtalálhatók a www.szmps.sk honlapon.

Pályázati felhívás iskolabusz vásárlási hozzájárulásra

A Szlovákiai Magyar Szülők Szövetsége és a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége iskolabusz vásárlási hozzájárulás céljából pályázatot hirdet.

A pályázat célja anyagi hozzájárulást biztosítani azon szlovákiai magyar tanítási nyelvű alapiskola fenntartóinak, amelyeknél a csökkenő tanulói létszám következtében veszélybe került az iskola léte. Pályázhatnak azok a kistérségi központi magyar tanítási nyelvű alapiskola fenntartók is, melyek a vonzáskörükbe tartozó, magyar tanítási nyelvű alapiskolával nem rendelkező településekből az iskolabusszal tanulókat szállítanának a központi iskolába.

A pályázatok elbírálásánál prioritást élveznek a perem és szórványvidék magyar tanítási nyelvű alsó tagozatos alapiskola fenntartók.

Pályázni lehet négy évnél nem régebben használatban levő és műszakilag megfelelő állapotú, ill. új iskolabusz megvásárlásához nyújtandó anyagi támogatás elnyerésére.

A pályázható összeg maximális értéke 400 000 Sk.

A megpályázott összeg nem haladhatja meg az összkiadás 40%-át!

A pályázók köre: A magyar tanítási nyelvű alapiskola fenntartói.

A pályázat leadási határideje 2007. június 30.

A pályázati adatlap letölthető a www.szmps.sk és a www.szmsz.sk honlapokról.

Szlovéniai magyar pedagógusok felvidéki tanulmányútja

A szlovéniai magyar közösség a legkisebb határon túli magyar közösség, hiszen a 2002-es népszámlálás adatai szerint tagjainak száma még a hétezer főt sem haladja meg, pedig fél évszázaddal ezelőtt több mint a kétszerese volt. A muravidéki magyar lakosság zöme Lendván és a környező falvakban él, kisebbik része pedig ettől a tömbtől északra, néhány goricskói faluban. A vidéken 1959 óta kéttannyelvű iskolák működnek, jelenleg négy általános és egy (több programot működtető) középiskola. Ezen iskolák magyartanárai és magyar nyelvet tanító pedagógusai számára a Szlovén Köztársaság Oktatási Intézete (a cikk írója személyében) az Apáczai Közalapítvány anyagi támogatásával április 12. és 14. között felvidéki tanulmányutat szervezett.

Az előző években a pedagógusok jártak már a burgenlandi és a horvátországi magyaroknál. Ezeknek az utaknak az a célja, hogy a kollégák megtapasztalják, hogyan folyik a kisebbségi magyartanítás más közösségekben, milyen tankönyveket használnak másutt, milyen nehézségekkel küzdenek, illetve milyen jó megoldásokat találtak bizonyos gondokra. A felvidéki program előkészítésében és megvalósításában nagy segítségünkre voltak Pék László, Szanyi Mária és Jókai Tibor, akiknek ezt ezúton is köszönjük.

Felvidéki utunk első állomása Komárom volt, ahol a Selye János Gimnáziumban Andruskó Imre igazgató előadást tartott a szlovákiai magyar nyelvű oktatásról. Ezután a csoport egyik fele az egyik helyi alapiskolában, a másik pedig a gimnáziumban tekintett meg néhány tanórát. A délutáni órákban a csoport Mácza Mihály történész vezetésével sétát tett a belvárosban, hogy megcsodálhassa annak nevezetességeit. A komáromi program az erőd látogatásával zárult. Már besötétedett, amikor buszunk megérkezett Deákiba, a szálláshelyünkre. Itt Szanyi Mária és

Csoportkép Nagyszombatban II. János Pál szobra előtt

férje vártak bennünket, akik a következő két napban vezetőink voltak. A másnapi program a deáki templomban kezdődött, majd utunk Galánta felé vezetett, ahol a magyar tannyelvű gimnáziumba és egy magyar tannyelvű alapiskolába

vidékünk szülötte, Dobronoki György, bölcsélet- és teológiai doktor, a nagyszombati egyetem egykori rektora buzdította az Esterházyakat. Nyitrán felsétáltunk a várba, amely azonban zárva tartott még, így a gyönyörű panorámában meg az ott fényképezkedő fiatal párokban gyönyörködhettünk.

Ebéd után elbúcsúztunk kedves vendéglátóinktól, és hazafelé vettük utunkat. Sok szép élménnyel lettünk gazdagabbak, az időjárás is kedvezett. Megtapasztaltuk, hogy nálunk nagyobb számú közösségekben is akadnak gondok a tanításban, és újra megerősödünk abban a meggyőződésben, hogy anyanyelvünk megőrzése érdekében az anyagi feltételeknél sokkalta fontosabb a megfelelő tanári és igazgatói magatartás és tartás. Új embereket ismertünk meg, akik hozzánk hasonlóan igyekeznek ezt a nyelvet a végeken megőrizni és az utódoknak továbbadni. Ehhez kívánunk mindannyiunknak kitartást, egészséget és jókedvet. A muravidéki pedagóguscsoport nevében:

Városnézés Pozsonyban

Pisnjak Mária
magyar nyelvi szaktanácsadó

Könyvajánló

Tankönyvek az elsősöknek

Hazai tankönyveink közül nagy népszerűségnek örvend az elsősök számára íródott tankönyvcsomag, mely három könyvből és egy füzetből áll. Röviden a kiadványokról:

Az ábécéskönyv munkáltató jellegű tankönyv, mely az írott szöveg mellett rövid szótagolt olvasmányokat, rajzos, játékos feladatokat tartalmaz. Az írásfüzet az Ábécéskönyvhöz szorosan kapcsolódó munkafüzet, mely a betűk, szavak írásának gyakorlatait, tollbamondásokat tartalmazza. A sorozatban megjelent kisiskolások első olvasókönyve a Naphívogató. A mesék, versek és hozzájuk kapcsolódó feladatok az olvasást és szövegértést fejlesztik. A Süss fel nap az előző olvasókönyv folytatása, mely további érdekes szöveget, mesét tartalmaz.

A szerzőpáros Bóna Irén és Szabó Mária bíznak abban, hogy kiadványaikkal olyan hasznos segédeszközöket hoztak létre, melyek még eredményesebbé teszik a pedagógusok munkáját. A tankönyvek a hazai tantervhez és óraszámokhoz igazodnak, s nem lényegtelen azt is megjegyeznünk, hogy az Írásfüzetben a Szlovákiában elfogadott betűalakok vannak feltüntetve.

A kiadványok következő elérhetőség valamelyikén rendelhető meg: K-PRINT, tel.: 0905 320 514, Vnútorná okružná 3996, fax: 0035/7705 425, 945 01 Komárno, e-mail: kprint@kprint.sk.

Szépen, helyesen, magyarul

A Simonyi Zsigmond Helyesírási Verseny szlovákiai döntőjére 2007. április 25-én került sor Érsekújvárott. A versenyt idén immár kilencedik alkalommal az SZMPSZ támogatásával szervezték meg Ádám Zita, Csicsay Sarolta és Szombath Erzsébet elnökletével.

Az országos döntőn 6 régió legjobbjai vettek részt. Az első kategóriában 22 diák, a másodikban 21 diák mérte össze tudását. A feladatlapokat és a tollbamondás szövegét a budapesti ELTE tanárnője, Antalné Szabó Ágnes állította össze. Az országos döntő első 4 helyezettje május végén Budapesten a Kárpát-medencei fordulón képviselheti a szlovákiai magyar iskolákat.

A versenyzők oklevelet és könyvet kaptak a rendezvényt szervező SZMPSZ-től. Ezenkívül a szlovákiai forduló országos döntőjén résztvevő valamennyi diákot értékes könyvekkel ajándékozta meg a budapesti Animus Könyvkiadó és a Helikon Kiadó, akiknek ezúton is szeretnénk köszönetünket kifejezni.

Az országos döntőn elért eredmények láttán bátran kimondhatjuk, hogy ezek a diákok már valóban mestereik anyanyelvük helyesírásának. Ebben természetesen óriási érdemük van felkészítő tanáraiknak, akiknek szintén gratulálunk. A budapesti megmérettetésre bejutott diákoknak további sok sikert kívánunk!

Csicsay Sarolta

A Szlovákiai Magyar Iskolák Labdarúgó Bajnoksága

2007. május 15-én Illésházán rajtolt a Szlovákiai Magyar Iskolák Labdarúgó Bajnoksága. Ugyanezen a napon több helyszínen mérkőztek meg egymással a csapatok.

A csoportokban a pontállások a következők:

Helyszín: Illésháza

- 1. Illésházy István MTNY Alapiskola, Illésháza 7 pont
- 2. Nyárasdi Alapiskola 7 pont
- 3. Bátorkeszi Kováts J. Alapiskola 3 pont
- 4. Munka utcai Alapiskola, Komárom 0 pont

Helyszín: Dunaszerdahely

- 1. Kodály Zoltán Alapiskola, Dunaszerdahely 4 pont
- 2. Eötvös utcai Alapiskola, Komárom 3 pont
- 3. Bősi Alapiskola 1 pont

Helyszín: Nagymagyar

- 1. Nagymagyar Alapiskola 4 pont
- 2. Vágfarkasd - Negyed Alapiskola 2 pont
- 3. Érsekújvári Alapiskola 1 pont

Helyszín: Fülek

- 1. Füleki alapiskola 6 pont
- 2. Rimaszombati alapiskola 3 pont
- 3. Losonci alapiskola 0 pont

Helyszín: Bodrogszerdahely

- 1. Nagykaposi alapiskola 4 pont
- 2. Bodrogszerdahelyi alapiskola 2 pont
- 3. Királyhelmeci alapiskola 1 pont

Helyszín: Kéménd

- 1. Zselízi alapiskola 7 pont
- 2. Ekei alapiskola 5 pont
- 3. Alistáli alapiskola 4 pont
- 4. Kéméndi Petőfi S. MTNY AI 0 pont

Középiszkolák :

Helyszín: Dunaszerdahely

- 1. Sportgimnázium Dunaszerdahely 4 pont
- 2. Kereskedelmi Magánakadémia 4 pont
- 3. Magyar Tannyelvű Egyesített Középiszkola 0 pont

Ibolya Olivér

Nagykaposiak sikere Oroszlányban

A Rákóczi Szövetség Oroszlányi Szervezete és Millenniumi Alapítványa már évek óta megszervezi azt a nemzetközi történelmi vetélkedőt, amelyre az idén 2007. április 21-én került sor Oroszlányban. Az idei verseny címe „Regélő magyar várak és Kastélyok – In Memoriam II. Rákóczi Ferenc” volt. A versenyt a helyi általános és középiskolák, valamint a kistérség iskolái számára hirdették meg, ezenkívül minden évben meghívják az erdélyi Székelyhid csapatát, valamint a Szlovákiát képviselő Bátorkeszi, Ipolybalog, Léva, Nagykapos, Nagyker, Szalka és Vágsellye alap- ill. középiskoláinak csapatát is.

A vetélkedő három részből állt. Első részében a II. Rákóczi Ferenc által birtokolt várak és kastélyok, valamint a Rákóczi-szabadságharc során fontos szerepet betöltő erődítmények történetéből, a hozzájuk fűződő mondákból, a vár tulajdonosairól, építészeti stílusokról kaptak kérdéseket a csapatok, amelyet írásban, feladatlapok alapján kellett megválaszolniuk, kidolgozniuk. A második rész előzetes, otthon elkészítendő feladat volt: valamelyik várról kellett tetszés szerinti technikával rajzot, festményt készíteniük a csapatoknak. A szóbeli részben egy tetszőleges Rákóczi-várról szóló verset, mondát vagy éneket adtak elő. A zsűri – elnöke Dr. Radványi Lajos egyetemi docens volt – értékelése alapján az igényes feladatokkal, a képzőművészeti és előadói résszel egyaránt jól megbirkóztak a csapatok. A verseny eredményeként a következő sorrend alakult ki: Az

első helyezést a felvidéki Nagykapos alapiskolájának csapata szerezte meg, második helyen a tatai református gimnázium, a harmadikon pedig egy helyi, oroszlányi csapat végzett.

A támogatók jóvoltából valamennyi versenyző, felkészítő és kísérő ajándékkal térhetett haza, a helyezést elérő csapatok ezenkívül értékes könyvjutalmat és egyhetes sátoraljaúj helyi táborozást is nyertek.

A verseny végeztével valamennyi résztvevő csapat megkoszorúzták az oroszlányi Rákóczi-szobrot, majd a szervezők ebédre invitálták a határon túlról érkezetteket. Ezután egy közös kirándulás keretében ellátogathattak Pákozdra, ahol megnézték az ütközet emlékére emelt obeliszket, a Katonai Emlékhelyet, valamint a Don menti csaták hőseinek tiszteletére épített emlékművet.

A verseny és a kirándulás egyaránt hozzájárult ahhoz, hogy diákjaink

Az ipolybalogiak csapata a Krasznahorka büszke vára előadása közben

jobban megismerjék történelmünket, s e nemes célú vetélkedő megszervezéséért, rendezéséért köszönet illeti a szervezőket és vendéglátóinkat.

Németh Ágota

Maticza János, az utolsó molnárgazda emlékére

Talán nincs Tallóson és környékén olyan ember, aki legalább egyszer ne csodálta volna meg a Kis-Dunán álló vízimalmot. A malmok gyönyörű énekén nőttek fel azok, akik a Kis-Duna mentén éltek. Vannak, akik a malomnak szentelték életüket, több generáción keresztül adták át egymásnak a malmot és a munkát. Ilyen volt Maticza János is, a malom utolsó gazdája.

A Kincskeresők című versenyre készültem osztálytársammal, Horváth Mátéval, témánk a Tallósi Maticza-malom felkutatása volt. Egy szép késő őszi délutánon kilátogattunk a malomhoz, hogy fényképeket készítsünk és beszéljünk a gondnokkal, Sárkány Józseffel. Ahogy a hídon mentem, valami megmagyarázhatatlan érzés kerített hatalmába, elbűvölt a látvány, ahogyan a vízikérék a Kis-Duna zúgó habjait szántotta, és akkor egy pillanatra megérintett a múlt. A malom gyönyörűen énekelt, és az volt a legcsodálatosabb, hogy kezembe foghattam a malomban található néhány használati tárgyat a régmúltból. A gondnoktól megtudtuk, hogy a Tallósi cölöpös vízimalom elválaszthatatlan hozzátartozója az utolsó molnárgazda, Maticza János bácsi, aki a faluban él. Megkérdeztük, hol lakik, és bekopogtunk hozzá. Furdalt a kíváncsiság, mit mond majd a malomról, amelynek évtizedeken keresztül gazdája volt. Kicsit tartottunk a fogadtatástól, mivel váratlanul érkezünk, ennek ellenére feleségével együtt nagy szeretettel fogadtak bennünket.

János bácsi mindenre emlékezett: mikor lett a malom gazdája, mennyit dolgozott, kik és honnan jártak hozzá gabonát

öröltetni. És szép emlékeket is mesélt, például: mikor a malom örölte a gabonát, s ha volt egy kis ideje, kifeküdt a hídra, és néha szunyókált. Meglepett, hogy még hosszú idő után is úgy emlegette édesapját, apuska, és szeretettel gondolt a malomra, hisz az volt az élete, szinte összenőtt vele.

A versenyen visszagondoltam Maticza János bácsira, és próbáltam a tőle hallottakat felidézni, s csak akkor jöttem rá igazán, Maticza János élete a malom volt, ha fogalmazhatok így: a Kis-Duna ringó habjai közt állt egy malom, az volt az én otthonom. Gondolom, sőt tudom is, sokszor megfordult ez Jani bácsi fejében is.

A Tallósi Maticza-malomról készült bemutatónkkal eljutottunk a verseny országos döntőjére. Azóta már több helyre is meghívtak. Mikor a malomról beszélek, úgy érzem, ott van mellettem Maticza János bácsi. Pedig ő már a mennyben az isten malmait gondozza jókedvűen, és örli a búzát, a föld sárga agyagát. Ha a Maticza-malomról beszélek, érzem, hogy Jani bácsi segít nekem, és szinte hallani vélem kedves hangját, magam előtt látom szelíd mosolyát, biztató tekintetét.

Amikor megtudtam, hogy Maticza János elhunyt, a vér megfagyott ereimben, nem tudtam, mit tegyek. A szívem egyik fele zsibbadt, a másik fáj, de legjobban az bántott, hogy nem tudtunk méltón elbúcsúzni tőle. Ezen írással szeretnék kései köszönetet mondani Maticza Jánosnak.

Kovács Karmen (tanára: Pék Éva)
Tallósi Alapiskola, 7. osztály

A reformokon már régen túl kellene lennünk avagy: Valami nincs rendben a matematika oktatással

A napi sajtó, az elektronikus média hetek óta a közoktatást elmarasztaló hírekkel árasztja el a pedagógia iránt érdeklődők közösségét. Hiba van a matematika, a természettudományok oktatásával. A „hamu alatt parázs” akkor kapott lángra, miután kiderült, az alapiskolák kilencedik osztályában a Monitor-tesztek matematikából csúfondárosra sikeredtek. Persze az sem mellékes, hogy az illetékesek a feladatok és a kérdések megfogalmazását enyhén szólva „elnagyolták”. Megkongatták a vészharangot. A közoktatás leggyengébb láncszeme a matematika tanítása. Érzésem szerint ugyanúgy gyenge láncszem a szlovák nyelv és szlovák irodalom, magyar nyelv és irodalom, a fizika, a történelem oktatása egyaránt. Maradjunk most egyelőre a matematika tantárgynál.

Az egyik tanügyi szakértő abban látja a hiányosság okát, hogy a nyugdíjba vonult matematikai tanárnemzedék jobban fel volt készülve a tantárgy tanítására, mint a fiatalabbak, a stafétabotot átvevők. A jobban fizető cégeknél és vállalatoknál helyezkedtek el az igazán szakmabeliek, az iskoláknak maradtak a szakképesítetlen „tanítók”, akiket csaknem az utcáról kértek meg a besegítés céljából. Nincs szándékomban lebecsülni, megsérteni ezeket az embereket. Nem tudhatták, miféle „hősiességre” vállalkoznak. Visszaemlékszem azokra az időkre, amikor a Pedagógusszövetség szervezésében a nyári egyetemeken évente olyan kérdések megvitatására került sor, amelyek még ma is időszerűek és megoldásra várnak. Már akkor is elhangzott, hogy a színvonalas, egészségesen prosperáló közoktatásnak három pilléren kellene állnia: a mindenkor kormány koncepciózus oktatáspolitikáján, az iskolaügy megfelelő finanszírozásán, valamint a pedagógusok színvonalas képzésén. Nézzük, mi a helyzet e három pillérrel hazánk oktatásügyében?

A rendszerváltástól eltelt tizenhat év nem volt elegendő idő arra, hogy az uralkodói elit elfogadjon egy hosszútávú oktatáspolitikai koncepciót. Szakemberek ugyan lettek volna és voltak is, csak éppen „bevállalós” politikai és parlament nem akadt, amelyik ezt nyélbe ütötte volna. Az évek során megismerkedtünk egy-két tervezettel. Vegyük például a Millennium vagy a Konstantin tervezeteket. Úgy látszik, mindkettő zátonyra futott. S ki tudja, mikor jön majd egy bátor oktatásügyi miniszter, aki leporolja az említett tervezeteket, hogy azokra alapozva egy új koncepciót bocsásson közmegvitatásra. Most egyelőre ott tartunk, hogy koncepció nincs, de vannak az iskolaügyben hivatali rendeletek, szaktudást nélkülöző beavatkozások, félcelések.

Az oktatásügy finanszírozása valamelyest jobb úton halad, bár dicsekvésre nincs ok. Ami a pedagógusok bérezését, a fejkvóták fejlesztését illeti, a jelenkor igényeinek vajha felel meg. Az iskolafenntartók ügyesebbje különböző eurós támogatásokat pályáz meg, és ha sikerük van, ezekből tengetik mindennapjaikat. Az ad hoc finanszírozás azonban senkinek sem felel meg, kiváltképpen nem az alapiskolai képzés minőségi követelményeinek.

A színvonalas pedagógusképzés, hála a magyar parlamenti pártoknak, a lelkes felvidéki magyar értelmiségi kitartó követeléseinek, kisebb-nagyobb bukkanóval megoldottnak látszik. Csakhogy amit nyertünk a vámon, elveszítjük a réven. Aránylag

jól képzett, pedagógusi magatartásban színvonalas utánpótlás érkezik az alapiskolákba. Azonban mégsem örvend köztisztviselőnek. Igaz, igyekezetben, elszántságban az újaknak (friss diplomásoknak) is tenniük kellene. Vajon miért nem teszik? Nyilván, mert nem kapnak kellő támogatást sem az iskolavezetés, sem a tantestület, még kevésbé a szülők közösségétől. Emlekszem, pedagógiai pályám során létezett a tantestületekben egy intézmény, melyet a kezdő pedagógusoknak találtak ki. Úgynevezett „bevezető pedagógus” gondoskodott a pályakezdő beilleszkedéséről. Egyszóval törődtek a botladozó kollégával az iskolai útvesztőkben a helyes tájékozódás érdekében. Az iskola igazgatója sem volt közömbös ez ügyben. Ha kellett, segített. A pályakezdő „zöldfülv” minden oldalról érezte idősebb kollégáinak istápolását. Így a helyes beilleszkedés gyerekjátéknak minősült. Mostanság a tantestületek zöme magával van elfoglalva. Éli a társadalmi megbecsülés hiányában küzdelmes, mindennapi életét. A minőségi munka szükségét csak a megszállottja érzi és gyakorolja. A hajdani igazgatómra gyakran nehezteltünk, mert csengetéskor ott állt az irodája előtt és ellenőrizte, kollégái pontosan kezdik-e a tanórát? Akkoriban a pedagógusnak írásban kellett készülniük a tanításra. Mindezen „macerát” a mai fiatal pedagógustársadalom nem ismeri. Pedig nagy kár. A minőségi oktatás egyik alappillére a szakszerű felkészülés és színvonalas tudásközlés mesterségének gyakorlása. No meg persze az iskolavezetés ellenőrző érdeklődése, rendszeres „hospitalitása” a tanórákon. „Fő a bizalom!” – mondhatná sok pedagógustársam. Ez esetben nem a bizalom megvonásáról van szó, sokkal többről. Közös érdekünkről. Olyan nemzedéket kell felnevelnünk, melynek érvényesülnie kell a munkaerő piacán. Nem kis feladat ebben a kusza iskolapolitikai útvesztőben helytállni.

Biztosan állíthatom, a pedagógustársadalom játszva elviselné a kor szelleme által rázúduló terheket, ha a mindenkor hatalom elfogadna és a gyakorlatba beépítene a pedagógiai elvekre épülő oktatáspolitikai koncepciót. A reformokon már régen túl kellene lennünk. Tanulóinknak legyen biztosítva a megfelelő színvonalú tankönyv, taneszköz. Most úgy tűnik, az iskolákat magukra hagyták. Az alulfinanszírozás miatt kénytelenek „racionalizálni”. Ebbe bőven belefér a képesítetlen tanerő alkalmazása is.

Vallom, hogy a tudásszint monitorozására szükség van. Az itt tapasztalt hiányosságokon azonban sem a pedagógus, sem az iskola nem tud már javítani. A hibák megelőzése a fontosabb. A tanítás folyamatában több haszonnal járna az ellenőrzés és a következetes számonkérés. Ki tudja, lehet, hogy megöregedtem és már nem értem az új „trendit”. Azt azonban biztosan tudom, hogy alapiskoláinkban valami nincs rendben a természettudományok oktatásával. Az is meggyőződésem, hogy nemcsak a tanító a hibás ezért.

A mindenkor hatalomnak el kellene végre döntenie, minőségi közoktatást akar, vagy a felnövekvő nemzedéket a „boldogulj magad” téves liberális eszmék mentén a képzetlenség sártengerébe kívánja döngölni. Nem volna szerencsés megoldás.

Varga Frigyes nyugalmazott pedagógus

Valami csoda, ami itt történik

Mi lehet az ember dolga egy ilyen csodálatos alkalomkor, egy ilyen csodálatos évfordulón, ha nem az, hogy megpróbáljon egy picit visszatekinteni a múltba. Nem úgy, ahogy a történelemlékönyvek szoktak a maguk megközelítésével, hanem kicsit úgy, mint egy 21. századi közvetítő. Helyszíni közvetítő, aki közvetlen közelből látta, hogy mi volt az a csoda, amit az 1849-es tavaszi hadjáratban a magyar honvédség megtett, mert az bizony csoda volt.

Az igazi döntő ütközet vezére a vörös zekében és nagy fehér tollas Kossuth-kalapban járó Görgey Artúr volt. Az az ellenség, akivel szemben álltunk, valamivel erősebb volt, mint mi és csodálatosan fegyelmezett, nagy tradíciójú, nagy múltú hadsereg. Nem akármilyen ellenfél. Könnyű egy semmirevaló ellenfelet megverni, nem úgy, mint egy dicsőséges, európai hírnévű hadsereget, mint amilyen a császári hadsereg volt. Minden csata után Damjanich, ez a közel két méteres tölgyfa ember letottyant a földre és kis földrengést indított meg. A vörösboros híres pörköltjéből aki arra járt, boldog-boldogtalan kapott, kulacsából is ihatott akárki. Akkora kulacs volt, mint egy malomkő. Rajta kívül ezt senki nem tudta felemelni. Olyan szaporán töltögették a vörösboros pörköltre és olyan szaporán húzta meg ő is, hogy előbb-utóbb halandó ember is meg tudta emelni. És ott volt Görgey, aki az egész szabadságharc ideje alatt ágyban akkor feküdt, amikor életveszélyesen meg volt sebesülve, különben fordítva egy széket letett a földre, vidrabőr köpenyét rátette, ráfeküdt és így aludt...

Talán emlékeznek arra a versre, hogy *Hadnagy uram, hadnagy uram, / Mi bajod van édes fiam, / Piros vér foly a mentére, / Ne bánd, csak az orrom vére. Az a Megy a honvéd, áll a hadnagy, / mély sebében összeroskad a mi Liszthof Károlyunk a tápióbicskei hídon. Ebbe a tejfeles képű Liszthofba a nagyváradi lányok mind szerelmesek voltak, emberi roncs lett. A golyó fél fogsorát kiviszi, de a roham sikerül. És a vesztes csatát megfordítjuk...*

Ezek után még merészebb haditerv születik meg. Damjanich és Aulich győz Vácánál. A kulcskérdés Komárom volt. Ha azt elérjük, az osztráknak ki kell kotródnia az országból, akár puskalövés nélkül. És ez itt dől el Nagysallónál. Az osztrákok nem tudják elérni, hogy a magyarok három helyen ne hidalják át a Garamot és a Klapka és Damjanich hadteste egész napos kemény ütközetben legyőzi az osztrákokat. Legyőzi bizony és Görgey a lévai vár fokáról nézi a távcsövével, hogyan állnak a hadvonalak. És így megnyílt az út Komárom felé, és a haditerv kulcsához el lehetett jutni. A nagysallói csatának egyik érdekes pontja volt az, amikor egy zöld kaftános zsidó, batyuval a hátán lovagolt a csapatok élén. Ő Guyon tábornok volt, aki április 20-án bevonult Komáromba. Már csak egyetlen dolog kellett tenni, a Duna északi partjáról a déli partjára kellett jutni. De nincs híd. Görgey ötletére tutajhidat csinálnak. Ez mutatja, hogy micsoda hadsereg volt! Az ágyútalpakat is bevonják szalmával és csendesen átmennek a túlsó partra az éjszaka folyamán. Másnap hajnali három órakor Knézich tábornok a köpenye alatt nézi meg, hogy van-e már három óra. Elsodorjuk az osztrákokat.

Valami elképesztő diadal és az osztrák kénytelen futva távozni. Valami csoda, ami itt történik. Miközben azok, akik Nagysallónál megsebesülnek, és itt, a lévai kórházban voltak, egymás után, szép csendesen, szenvedve kiadták a lelküket. Odaadták a legdrágábbat, azt az egy szem életüket a magyar és a világszabadságért. Mind a kettőért, mert 1848 márciusa hozta meg a legnagyobb magyar gazdasági, társadalmi és politikai

változást a kereszténység felvétele óta. A 200 éve született Battyhány Lajosra is emlékezünk, aki nemcsak a magyar jobbágnak, a szlovák jobbágnak is jót tett. Széért van, hogy Görgey hadteste tele van szlovákokkal. Ott küzdöttek a magyar és a világszabadságért, mert tudták, hogy a magyar forradalomtól több jót várhatnak, mint Bécs kegyeitől.

A történelmi tanulság: előbb-utóbb el kell jönnie annak a pillanatnak, amikor a szlovák politika is felismeri, és elismeri azt, hogy két európai uniós ország akkor tudja a nemzet érdekeit, a térség érdekeit képviselni, ha összefog és együtt lép fel. Könyörögve kérnek erre bennünket a lengyelek a maguk negyven milliós erejükkel, meg kéne kötni ezeket a szövetségeket. És akkor talán egy picit könnyebb lesz az életünk. És talán egy picit könnyebb szívvel fogunk tudni ezen a napon minden évben találkozni a lévai temetőben és gondolni azokra, akik azt a bizonyos legszebbet, a fiatalon felszabadított jobbágyi életüket odadták a közös hazáért, itt Bars vármegye székhelyén, itt az emlékező gyülekezet színe előtt. A mondás, hogy csak az hal meg, akit elfelejtenek, fordítva is érvényes: az, akit elfelejtenek, az meghal. És akkor hiábavaló volt minden. Rajtunk múlik, hogy az ő áldozatuk ne legyen hiábavaló, és emlékezzünk most, jövőre is, és mindig, míg magyar él Bars vármegye székhelyén.

Katona Tamás

(Elhangzott 2007. április 22-én a lévai temetőben a Nagysallói csatára emlékezvén)

Katona Tamás a szabadságharcban elesettek síremlékénél

Foto: Török Alfréd